

غىسخا جىق، بلهار

سايلانان قۇشخىلار

ايلىشادىرى

قربانگلدى آهونبىز

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	سوز باشی .....
۱۶	فراغی .....
۲۱	یاشاسین دنیا .....
۲۳	قؤشغیم .....
۲۶	واطانیم (۱) .....
۲۷	واطانیم (۲) .....
۲۸	غیسغە جیق بھار .....
۳۴	باراتمک .....
۳۶	مختوم قۇلا .....
۳۸	کورپەلر .....
۴۰	یکەلیگ .....

۴۲.....	واي عمريم
Error! Bookmark not defined. ..... واطان قهرمان لاري	
۴۵.....	إنه جان
۴۶.....	جان انم
۴۸.....	پاي اسله مين
۵۰	ما يام
۵۱	خالي چي گوزل
۵۱	تركمن قيز لاري
۵۲	اور تا ياشينگ سوداسي
۵۳.....	بول ماسين
۵۳.....	كونه يارا
۵۴.....	كچ پلک
۵۶.....	أون دوقوز مينگ بهاري

اواميزينگ لاليق قىزى.....	٥٧
جرەئىم.....	٥٩
ايلىكىنجى باغت.....	٦١
خواراتدىنگ.....	٦٣
نامراد اوتر	٦٥
عشقى نأيىلسىن.....	٦٨
آىبولەگ يوز.....	٦٩
اوز ايليمىنگ مارالى.....	٧١
چاغيريش.....	٧٣
قىجاق.....	٧٥
سوىيگى (محبّت).....	٧٧
بەھار بايرامى.....	٧٨
ياز گلىيار.....	٨٠

٨٣.....	حاقىمېز
٨٦.....	بىرىشىن واقا (پھلۇان لارا باغشلايان)
٩٤.....	آق قايامازارى
١٠٣	انه دىلىم سايراسىن
١٠٥	آرقاسىز
١٠٨	بىرلەشىگ
١١٠	شادىyan تۇي لار
١١٢.....	أميدلى قۇشلار
١١٥.....	قاپوس گىندى (مونگ يىلىق ياشىينا)
١١٧.....	بار اتدىنگ
١١٩	ساغلىقا سلام
١٢١	بىرەكىت
١٢٣	بىلدىرمه

دېرى من	۱۲۵
ربا - (درصد)	۱۲۸
آباد - در	۱۳۰
أوغول قىزغمى	۱۳۲
يخشى نىت	۱۳۵
تركمىنگ تۇرى	۱۳۸
شاياد	۱۴۰
قدرتلى انسان	۱۴۲
مرد ياشا	۱۴۵
گچگىن	۱۴۷
يانداق	۱۴۹
ايله نسخه	۱۵۵
سېرداش	۱۵۷

١٥٨	وپالی البرز .....
١٦١	ایلينگ بيلن بول .....
١٦٤	إنسان .....
١٦٧	توى توتىيان جۇان .....
١٦٩	چالىنمادىق مۇقام .....
١٧٤	دانشجولارا .....
١٧٥	چاقالىق دورى .....
١٧٩	قربانلىق .....
١٨١	ناموسىم .....
١٨٣	ياناين .....
١٨٥	ياز ياغىشى .....
١٨٨	بى آجال درد .....
١٩٠	نظرلى استاد .....

۱۹۲	قراق پانق هانی؟
۱۹۴	دۇشۇ شوق...
۱۹۶	حالىچى قىزلار
۱۹۸	تركمەن خالىسى
۲۰۰	شاھىردان حاراى
۲۰۳	ايىنگ سونگقى آرزويم
۲۰۶	تاپىلماز
۲۰۷	بىلدیرماؤز
۲۰۸	بايلى ياخشى سن
۲۰۹	خالدىنى (خالدىن سنان)
۲۱۰	آزادى
۲۱۱	كىم سين مە شاھىر!
۲۱۲	تولىدى دىيگر

۲۱۳.....	تورکمننگ ايلى
۲۱۵.....	ترکمننگ يگيتلرلى
۲۱۷.....	تورکمن بدوبي
۲۱۹.....	ترکمن گوزى
۲۲۱	مسكين قليچ در
۲۲۳.....	بير سويجى گيجه
۲۲۵	يتميش ياش
۲۲۵	سويدبها، (قالينگ) «مهريه»
۲۲۶.....	قهرمان قيز
۲۲۹	اورئندىم
۲۳۳.....	ينگه سىز توى
۲۳۴	جوشغىن
۲۳۶	چون خاتمى رئيس جمهور

۲۳۸	آزادلیق
۲۴۲	اجه مینگ و صیتى
۲۴۳	گورنیار
۲۴۶	شیرین آرزولار (قىزلارا - آرزو)
۲۴۷	تركمىنگ سازى
۲۴۸	كويسه يان
۲۴۹	فراغى حقدا.
۲۵۳	سويىگىنگ قدرتى
۲۵۵	إجانگ حورماتى
۲۵۸	ياشلارا
۲۶۰	كىچى جك سيناق
۲۶۳	ھنار
۲۶۵	گىلىداغىنگ گلى

٢٦٨	عَجَب زَامَانِه
٢٧٠	إِسْلَه لِيم
٢٧٢	أُدَارِين
٢٧٥	تَرْكِمَنْگ مِيراثى

شادلیق، شاقالانگلیق تۇوش چولىمده،

قلم جوشوب دۇر ساچىلىپ دىلىمده

"سوز باشى"

پا راصاتلى ايل شاه يرى آدى بىرilen، بۇيىگ آدى آلان خالبىا قربان گلدى آهون

برە، بۇ آتالارلەقلىنى اولانماگى آصىل يېلىگالى بىلەمە يأرنىن: «يتيم اوغلان ايت بولار،

اولمەسە يىگىت بولار...». چونكى ايل شاه يرى و ايل اوغلى بولان شاهىرى، ايل بولان

يىرنىدە، هىچ ھاچان يتيم دالدى دىيلسە، دىىسىنگ اونگات بولاي جاق يالى. اينه شو ايىكى

آغىز باشلارغىچى يىلن تر كمن صحرانگ آد - أوازالى، بىك شاه يرى قربان گلدى آهون بىر،

يوق قربان... دال دە، دورمىشىنگ رحم سىز ائنەم - چىقىم لارىدا، آغىم و دۆرۈم

لرىندە، يانгиين، اورتە نج لرىندە، زمانانىنگ غرېبلىق قامچى سىنىنگ، يالانگاچ، آغاچ

اتلى آرقاسىندا حااضرە، بۇ گونە چىلى ھەم اىزى ياتان ياغرى نى سىندا، هنىزم يارالارنىا

شرە بە سېپىپ اورتە نىپ كؤيىپ ھىشىپ گلىيان درىيا يورەكلى، داغ ھايباتلى درد

اوغلۇ نىنگ حاقىندا سۈز آچماق چندان بىھى آنگىساد زات بولماسا هم، بۇ وظىغىنى اۋزىمە

بىھى تارىخى و مىللى بورجىم يىلىپ يازمالى بولدوم:

قرىبان گىلدى اۇترىغىلى گىچەلر ا
ۋەتىمە دىمى مۇنچە اۋتن موجەلر

يادا:

نە حاسابپدا، نەساندا، سەن، دىرد دن يورەگى غاندا سەن

پايلانشىقدا، اُول ياندا سن، قويونگ دردىمە يانا يىين.

و يا:

قرىبان يىيت دنياده آدىنگ يىتىمەسىن، منت بىلن مىدىنگ ايشى يىتىمەسىن

ايلىمېنگ آيا غنادىكىن باتماسىن، ايل آلادا بىلن شا ھىر ياتىاندىرى.

و اون(۱۰) لارچه بلکی ده کوپی راگ تلیم - تلیم يرلرده شيله بير عاجاييپ اويدگه

شىك، حٽى غريب لىغى حٽى دردى، يانغىنى، اورتن مەگى اوادان، گوزل، گويه بير

"اوادان قاپلانىپ قوبى لان صورات يالى " گۆز اونگىنە گىتكۈب، روح ئىنگا، جانىنگا،

اون كى سونگىنگە اورنابان بىتلرى بار شاه يرى، گلينگ انصاف بىزىنگ نەننگ

تارىب لامايلى، نەننگ آؤوماڭى، نەننگ لال يالى سەرەز آچمان دېھىپ دورا يلى، يوق، اوندا

آنگەدا بى انصافلىق بولار، تارىخىنگ گله جىگىنده حؤكمان يوزى قارا بولارييس. بىز بولا

بولا، تارىخىنگ رحمسىز محكمە سىنده آصىل يوزقارا بولمارىس شاه يرىننگ دىلىندىن

اشدە لى:

قايقارىپ گز دۇشىنگى ئە لە بىزىپ،

بىلد توت باشىنگى آسمانا گريپ،

يئريالي سلخى بول ساچاغىنگ سرىپ

چىندن آشا اؤسمە، بىلەنگ بىلن بول.

«ایلينگ بيلن بول ديهن قوشغىدان»

يئر باقالى شاه يير گىدە رە يول قويماندى، قاچارا يودا. شاه ييرينگ ھربىر

قوشغىسىنى اوقداسانگ، اول سنى دوغرى اوز وجدانىنگ، اوز انصافىنگ اونگوندە چات

ماچات قويادا دورى بىر يار، ايل شاه يىرى قربان گلدى آهون بىر گىندكاووس شهرى نىنگ،

تكە محلەسىنىنگ غريب چاتماسىندا (كأشكى چاتما بوردى، زوردان دوران كومە

سينده) ۱۳۲۵ نجى شمسى ييليندا دنيا اينيار. بو تايادا محلەنىنگ آدینى گىتھم گى

ميىزدن مقصىد، اول يىيل لاردا بىرنأچە اوپلى تكە بولان سونگ اوڭلارا "ايکى اوىلى لر"

دىيىيل يان اكن، البت شاه يىرىنىڭ دونيا گلن كومەسى اوى حاسابىينا گيرمأن اكە نى.

شول يىيل لرده تركمن صحرانىڭ آدقازانان مشهور سازاندا و طلغشىسى

أراز مُخّمد تكە دە شول ايکى اوىلنگ بىرى اكن. غريبنىڭ-دا، هىچ زادى بولماسا، خدايى

بار دىيىلن بىر نقل بار. شاه يىرمىز يىلىن طلغشى اوراز مُخّمد تكەنگ اوغلۇ دوغرى

بر گىچە دە، بىر ساغات دا بىلە جە دونيا اينيارلر. طلغشى اراز مُخّمد تكەننگ ايلكىنجى

پرزندى اولام اوغىل بولان سونگ، اوج گىچە گوندىز توى توتوب آيدىم ساز ادمهلى

بوليالار. لىغشا خابلو بريلىار: قاررى باي آقانگ-دا بير اوغلى بولان يالى. اوんだ بورىته

اوزى گلىپ شاهيرى قوتلاب: آى تۇوى (Towy) يىگن! (شاھيرىنگ اچه سى) قىامت

گون قونگشى دان دىلىن گوررىنگ بار. گلينگ سىزىم شو اوج گىچە گوندىز بىزدە

.....
كچيرايىنگ .....

شىلە لىك بىلن اوج گىچە - گوندىز توى توتوب آيدىم سازبولوب، شاهيرى آدقويىمالى

بوليار. لىغشى، ياتان كەھى ياغشى، شهيد اورازمەتىكە، اوز اوغلينا آننا آغشامسى

بولان سونگ هم-دە كئنه بير آد داقمالى بولوب "آنقاڭ" و شاهيرى ، ارتىرى

قربانلىق بولان سونگ "قربان گلدى" داقيار. كەن بير ايل آرادا روایت بار. اورازمەمەد

باغشى شاهيرىنگ آتاسينا آيدىپدى: شو اوغلانىنگ ياخىرىنچى باغشى بولار يا قووى

شاهير، سلېيرى سوران لاريندا، اول آيدىپ دى: شو اوغلانىنگ آغيىسى بو

اوغلان لارينگ آغلاماسينا منگزەھ ئۇر. آغىسىندا بير زارين هنگ بار، آچ لىغا

جەاملى، سويت بريىنده- ده اولىپ- اوچوب بارانوق، گويه شو وقت همە سويدى

امسه، آغشام سويدىسىز قالاي جاق يالى و شىلە رأڭلۇ ..... .

چا غالىق دان يىتى ذهينلى، بىر زاد آيد سانگ اىكى قايتالاپ ئەرملى دأل، بۇ آى

دان سوراسانگ-دا دوغرى صوراتدا قايتالاپ جواب بېئىن اكن:

يا ايرراڭ دوغدوم ميقان، يادا گىچ قالان لار دان؟

يا تقدىرىنگ كروه نينه، آغىر، تالانگ، سالان لار دان؟

يا دو غريسى بو دورموشدا، شور بخت آدىن آلان لار دان؟

كەيىزى نىنگ بدېختلىغى، دىنگە مانگا دىرە ئىر دوست.

يوقارقى بىتلر شاه يردان ھاراي آدلى قوشغى دان، شاه يير ارازى محمد ارازى يازى

دو سقىل يازىپدى، اولام جوغاب بىيار:

سن يالى بولاردى يادا بولمازدى كىندىنگ غم تو تان كوچەلرى يىنده

غصه‌لار آیدیما، هینگه گلمکدی برج توت و ب یاتیردی آدام سرینده

سن شوندا یاساپدینگ اوز سطرلرینگ، یوره گینگ درلرین قوشغا سینگدیریپ.

نگدن دومه - دومه

کلته - کلته یاتان حسرت‌لارینگی گوزلری

انگدریپ.

شاه یرینگ یاشایشی دیسنگ چیلشريملى. اونگ یاشایشی مەداما بیر اوستى

آچیلماديق سیئر يالى آیدینگ - آچيقداڭ. سیئرلى یاشایشىنى شيله قورجالاسانگ، بىللى،

آچيق بيرزات آنگلاپ ييلمرسەنگ، ئۇنه هر دىلى نېغتاسانگ-دا، اونى تنقىد الە گىندىن

گچىسنگ - دە دىنگە بير مانا يەترسىنگ: شاه يير صداقتلى، وپالى، ايل - گۈرنە مەۋاما

مهربان، شيله خوروزار-دا بولسا و اطانينا، اولكەسىنە آنگىدا بير اوقيبلى و پادار:

ماوى آسمانلى اولكلم، غم باسماسين هىچ هاچان،

گولكى يىلن گؤز آچسىن، تازه دنياگؤز آچان.

و ييا:

غانيم-قوقۇم، جان واطان   جان سانگا قىربان واطان

مەھام سور دورانلى واطانىم.   گۈلدورانلى واطان

شاه يرنىيگ ھميشه ييرمانىگا آيديان سوزى بار، اولام؛ آدام ناچە يىل اولسە اولاي ئىن

اكن. من اون(٠١) يىل اولىپ، ييردن دىرەلدىم. شول اون يىل منى يير عمر ايزاقۇئى.

بولسا داسونگى بهىيت اكن ... . اينها شولار يالى يير اوستى باسيق واقالار شاه يرنىيگ

ياشائىشىدا بار. آدامى داش گۈرنىشدن باقىپ، اونگ باراسىندا حكم ادماك نادوغرى

رات ميقان دىئن شول اولدوم دىيان ٠ ١ يىلدا اينها «انسان» يالى چونگقىير مانالى

قوشغىنى ايلينه هودىرلابدى. دينگە بىر «انسان» دألى دە، «كروھ ن قوران» يالى

پايمالار شول ييل لارينگ حاصىلى.

خراسانىنگ مشهد شهرىندە آوارە بولۇپ گزىپ يورأن شول ۱۰ يىلدە، ياشايىان

كۈچەسىننە چاغالارا ارتە كى آيدىپ بىرە راكىن، چاغالار -دا شاه يرا «الف . ب» يازمانى -

بوزمانى اورە در اكىنى. آدمىنگ داش گورىشىنندەن قاراماق شىلە بىر ايشە سبب بولىيار.

چاقالارينگ آتالارى - انهلىرى، "عمواوارا" بىر ايشچى، گوندىز ميدان بارده يوك يوك

لەئىر، آغشام سىزە ارتە كى آيدىپ بىر ئەم، سىزهم اونگا يازمانى - پوزمانى، حاسىب -

حسىب اورە دينگ، حاقنى اىيأى مە سىلەر " دىئان اكىنى:

قارداش دىپ قوانانىم قوردبولدى

تقديرە باق يادايل بىزە يورد بولدى

ياردىپ يانانىم جانا درد بولدى

واخ نیلاپین غای او سقنه غای عمریم.

شاه یه ادبیات عالمئدا کؤپ فورمالار بیلن سینانشیپ گئروپدی. چاقالار

ادبیاتیندا، مشهور «انه جان» دیین شغری ۱۳۷۷، ایران رادیو، تلویزیونچینگ آلمانی

فستیوالیندا، توتوش ایران دا برینجی شیغه تانالیپ اینگ اولی اورده ایه بولیار. بیله بیر

برینجی لیک لر نأچه گزه ک شاه یرا ال بریپدی. فستیوال لاردا مەاما شاه یه

قوشغی سینی ایکی دیلده او قیار، نقر کمن دیلینده - پارس دیلینده. فراغی دیین مشهور

شیغه، اینگ سونگقی چاپا چیقان مختوم قلی فراغی نینگ کامل دیوانینا گیریپ، شاه یه

ابدیلیگ شاه یه لار خاطرنا گیرلید. فراغی نینگ پارس دیلینده ترجمه سی دیسنگ بیر

عاجایپ اوئىگە شیک. فستیوال دا بییک ادبیات استادلارچینگ بیری سورایار:

پارس ديليندن نقركمن ديلينه گچردينگ مى؟ يا نقركمن ديليندن پارسا. أول

دانشگاه ادبیات تهرانینگ بللى بير استاد لارنینگ بيرى اكن. اديل شول سوراغ دولت

محمد آزادىنگ پارسجا ترجيمه سنه - ده بوليار مسكن قليچنگ پارسجا ترجيمه سنه - ده.

شاه بير قرق ييلا قولاي ادبیات ايشىندە، يازىپ قوئان پايمالارى، دستان لارى پارس

ديلينده قوشغولارى ديسنگ كأن. أول رباغىنى - دا سيناب گوروب شاه بير عمر

خياننگ آتاسينا رحمت ايبرىپ او زينه شيله يوزلهنىأر: «بولي بر قوربانيم غزلنيڭ

.....
بىلەن»

شوندان مآلیم بوليار شاه بير «غزل سرا»، كوب قوشغى لارى غزل صوراتىندا

قوشلوبدىءى البته پايمالارى - دا بار: «ياشلىق خيچىوو» يا بىلە گزى دنگ دوشلارا،

مثنوى قالب دا آق قوشغى - دا بار. شاه بيرينگ او ز آيدىشينا گئراؤ قوشغىنى آق قوشغى

: بىلەن باشلا ديم

«اۆز انەم» - «غىسغاجىق لەھار» - «سۈيگى» و .....

شاھ يرليق يانغىن دان باشلانىار دىييار شاھ ير، كرييم قوربان نېھس. شاھ ير

كوربان گلدى - ده سۇيگى دن ئىنگىلىب يانان ئەئى كأن.

شاھ يرا شو وقت يير پورصات إل بريپ، بىنأچە سايلانان قوشغى لارينى چاپ اتمأنە

مومكىن چىلىك دئرأب دور. بلكم سونگى كەپ بولسون. انشاء الله دا شىلە بولار. اونگى

بولاندان سونگى بولسون دىيin آتالار ئاقلى بىلەن سۇزىمى سونگ لايان.

محمد پايدار (تكه)

فراغى

(چاپ شده در آخرین چاپ ديوان كامل فراغى)

نصيب اديپ ينه گلديم قاشينگا،

کوثرىنگ سۇويندان، ايچن فراغى.

اول دورت آطلى قۇراق بولوب داشينگا،

حق بو يروغنا، عَرْشًا أُوجان فراغى.

حق رسىولىنگ قوللوغينا، يەتىشىپ،

هُوَحَقْ دىبىپ اصحاب لارا قاتىشىپ،

لېتقا آليپ الله يارلىق إدى شىپ.

ولى لرسانىنما، گچن فراغى.

علم درياسىندا غرق بولوب كأته،

غايدان سوزله دينگ قالدىق هيھاته،

كأء سؤزلرنىك بولسا شىلەبىر ساده،

ديوان دُوزيپ دُرلارساچان فراغى.

الدان بريپ سن مردلرينج مردينى،

چكىپ، داغلار چكه بىلمان دردىنى،

جاندان عزيز گورىپ تركمىن يوردىنى،

ايل دردىنه يانيپ، ائچن فراغى.

سوىگىدە-دە، سنگسوىگىنگە يەتن يوق،

چىن سوىگىدە، اوتيلان كوب اولتۇن يوق،

فراغ دوشەنلرده بىللى واطان يوق،

واطانىن انهدى، قۇچان، فراغى.

كشت ايله يپ جُمله جاھاني، گزه ن،

تيل قليچى بىلن ئاليما، چۈزان،

اركين ياشايىشىنگ، رەسخاسىن، يازان،

اولجىگە مناسىب بىچن فراغى.

مەئام توركمەن تأجىسىنگ باشىنگدا،

تولقىنلى يئرەكلىر دىگەر داشىنگدا،

«قوربان گلدى» يىغلاپ او تيرقاشىنگدا،

باقي منزلينه، گۈچەن فراغى.

١٩٩٣ - ١٣٧٣

آق توقاى

***

ترجمه فارسی تحسین شده و تأیید شده در پشت صفحه در اولین همایش فرهنگ و تمدن ترکمنها - دانشگاه علوم پزشکی مازندران (ساری) و دانشگاه صنعتی امیرکبیر

تهران و ...و ...

(در قالب و اوزان شعری) «فراغی» ترجمه و شعر: ق. آهون بر

زاير قبر فragي نزد اي زدبس حبيب.
كُلّ معصومين و چهل تن و ملائک دوراد.
شاعري و عارفي را داده ايم امشب ترا.
خوابي و بيداريش را بردۀ بودش او زياد.
شاعري در جاي خود، عارفي دارد اصول.
اي فragي خود گواهی بسته ماند هر رهی.
چون روان رودی خرامان سوی دربار رحیل.
مصراع و اييات تو هر يك بيان سوره‌اي.
چون تو عاشق را نديده تاکنون بخود جهان.
عشق مجنونی کجا که بهر ليلي می‌گریست.
چون ره عشق فragي واله و ديوانه من.
رسم آزاد زیستن میراث توست اى مرد حق.

صدهزاران شکر اي زد بار ديگر شد نصیب،
چارياران گِرد او از چارسو بانگ هُو،
آنکه دادش جرعه‌اي از آب کوثر گفت ورا،
در چنین احوالی آمد عارف نیکونهاد،
اين چنین مختومقلی شد جزء اصحاب رسول،
عاجز از درک کلامشش رازها دارد گھی،
بعض جاها درک مفهوم آنقدر ساده سهیل،
دردکشی بس مقاوم، در جفا اسطوره‌اي،
درد ايل و عشق میهن در رگ و جانش نهان،
عاشقی و عشق تو نيز عشق پاک ديگريست،
سوختن را بهر چه آموزم از پروانه من،
گشته‌اي دور جهان را بهر رسیدن به حق،

در میان عارفان از بهترین‌ها، بهتری.
تاج ایلی بر سرت، ایل را تاج سری،
وہ چه شیرین است و زیبا وصف حال عارفان.
«قربان گلدي» بر مزارش اشکريزان در فغان،

۱۳۷۲

***

(صلح جهانی بمانسوبت گفتگوی تمدنها) آیدیمی رادیو گرگان دا آیدان خلیفه باخشی

بایلی تکه

یاشاسین دنیا

کھئه یوزیندہ یتمیش ایکی ملت بار،
شیطانیگ شری بار یوزمونگ ڈلت بار،
دونیا دوغان لیقدا، گھور، نه لذت بار،
آغزی بھپ پاراخات یاشاسین دونی.

دونيٰ بيزينگ واطان ميزدى آدام لار،

دۇغانلىق لىت دن دۇيماز دادان لار،

صلخى - صاپا، ئيدىمنى، ئيدان لار،

آسودە - پلاخات ياشاسىن دونيٰ.

يوق بولسون دنياده شيطانىنگ شرى،

بىگرنجى، اوروشىنگ غاضلاب قاھارى،

تۇرسىز دن صاپ اديپ آسمانى - يئرى،

بلاسىن سلامات ياشاسىن دونيٰ.

بارىھيز بير انانگ - آتانگ بالاسى،

پارخ إتمز، سارىسى، قىزىل آلاسى،

دونيا آدلى بىر بىستانىنگ لاله سى،

گول يالى دوامات ياشاسىن دونىأ.

١٣٧٨ شمسى گىندكاوس

***

قوشغىم

قوشغىم گۆز ياشىمدان قانىپ جوشماسا،

باغرىيمىنگ، ياراسنا، مىلحم قوشماسا،

قؤشغىم بىر، آراسسا، عىشقا دوشماسا،

مِنْ أُولَّ قُوشغا، قوشغى دِيَه بىلمرىن.

قۇشغىم، دامار غانىم بىلەن آقماسا،

قلېيىمىنگ، ھىنگىنە دؤشمان باقماسا،

يا-دا، منگلى - شىرىن قىزى ياقماسا،

يئوق، اول قوشغا، قوشغى دىه بىلمرىن.

شىرىم، ايليم بىلەن دىنگ، آغلاماسا،

شىرىم، گىرە گەئىدە وقت چاغلاساما،

قالادىك، غانىما، يۈل، باغلاماسا،

من اول قوشغا، قوشغى دىه بىلمرىن.

گىرە گ وقىتى، خىزدىك يە تىشىمسە،

ظالىما قارشى لاپ أوق، آتىش ماسا،

يىتمىسە، غريبە، قۇل قاتىش ماسىل

يۈق اُول قوشغا - قوشغى دىه بىلمرىن.

تۇيومدا، شاد، ياسدا قارا گىمەسە،

قاررادىنگ دىپ قاررى لىخى سۆئىمەسە،

اولىمە - دىرىمىھ، ۋەر قۇمىھ ماسىل

من اُول قوشغا - قوشغى دىه بىلمرىن.

ماوى آسمانىنگ بىلدۈزى چا بولماسا،

يانداق باشى يانسا، يانىپ سەلماسىل

دۇرناalarى، آصىلىدا، سالماسىل

يۈق اُول قوشغا - قوشغى دىه بىلمرىن.

قؤشغىم سن! يئلاج - دان، قاتى بولمالى،

قؤشغىم سن! قليچ - دان، يىتى بولمالى،

باغرىيىنگ، غانى ھم، اتى بولمالى،

يۇقسما سانگا، قؤشىقى دىبە بىلەرەين.

۱۳۷۹ شمسى - ایران

***

بىگمداد استادىما باغيشلايان.

آيدىم: آيدىان لار: صالح تكە - رحيم عطا. «گروه مختومقلى بعنوان سرود ملى

جشنوارەها» «قربان گلدى آهون بىر»

وطاطانىم (۱)

با ترجمه فارسى در قالب و اوزان شعرى با ساز(آزادلیق)

آدلی، شانلی واطانیم.
 گنجی - کأنلی واطانیم.
 قیزیل - یاشیل گوئونگ بار.
 شیر جوانلی واطانیم
     گؤز آچانی مسلمان،
     آشلی نانلی واطانیم.
 گور اوغلى دی جنگدە دى،
     قهرمانلی واطانیم.
 بايداغیم دى آیدیمیم،
     نام - نشانلی واطانیم.
 قربان سانگا جان وطن
     گوئل دورانلی واطانیم.

ئەصل لارینگ قۇانجى،
 نىسل لارینگ دايانجى،
 برکتلى چولىنگ بار،
 مرد قهرمان ايلينگ بار،
 ياشى - قاررىسى ديمان،
 سوپىيانلرى چىن مىخمان،
 گورهش لرده اونگدە دى،
 آيدىم - سازى هىنگدە دى،
 باقى بپولا بايداغیم،
 قەمىزدونلار گىدگىم،
 غانىم - قوقىم جان واطان،
 مىدام سۇر دوران واطان،
 (ايران منىنگ واطانیم)

***

١٣٧٧ شمسى، شعر برگزىدە جشنوارە بعنوان سرودملى برون وطنى راديو و تلويزيون

ايران.

واطانیم(۲)

آيدىم گرە گ ساز گرە گ،
 سؤيىگى گرە گ ناز گرە گ،
 باقى طهار ياز گرە گ،
 غم خانا دأل واطانیم،
 يىيگىتلىرە، قىزلارار،
 جىچە چەكىن ايل - گونه،

شادلیق تۇىلار توئانىم،
ياس خالى دآل واطانىم.

غىم باسماسىن هىچ ھاچان،
تازە دۇنيا گۆز آچان،
آيرالىق شربت اىچن،
ياس خانا دآل واطانىم.
ماوى آسمانلى أولكىمى،
گۈلکى بىلەن گۆز آچسىن،
آزمى بۇلۇچە بىلدا؟
بىس! ماتاما، باتانىم،

يىتىپ گىدى لې لىردن،
شول بىر سىخلى گېلردن،
سانگسا، بولدى سىپلردن،
ياس خالى دآل واطانىم.
كأكى ليكدى قە-قەلار،
قولاق إت قۇقە گىلدى،
گلىن-قىز، تويا ئىخشى،
كۈپ غايىلى ياتانىم،

كۈپ غوغىلار گورەنسىنگ،
بوگون بىلىينگ بىرەن سىنگ،
قاشقۇنگ چىتمان دوران سىنگ،
ياس خالى دآل واطانىم.
غانىم-قۇقىيم جان واطان،
جان سانگا قوربان واطان،
داغ آرمان-آرمان واطان،
داغ آرماندا، اۋەنىم،
غىم خانا دآل واطانىم

***

١٣٧٨ شمسى

غىسغاجىق طهار

بىر سىخلى دأل اويدىيان بلهار هر كەئدە،

كەئىنگ - گونگىينگ آلادىيلشى يالى.

يؤنه، ياز سووبىلىار، هر كەئدە بولسا،

بىز أوبادا، يازىنگ سۇوپىلشى يالى.

بىز أوبا، بىز أوبا، نەردە سن - نىردىه،

يالنگىزلىقدا كويىسە يارىن يازىنى

جوشى شىپ، سېشىپ آقىان چشمەلنگ،

شارلاشىپ دئرە ديان يوق قىن سازىنى.

ينەدە كۈيسۈچ يأن آنگرىسىز - بارسىز،

آل - ياشىل اۋوپىسيان او ماسىز چۈلنى،

ايىتىر اكىن لىنگ يوزىن سى پالاپ،

غايرادان شۇۋولداب اۋسىنجە كەلەنى.

چىڭكەللەم دىي، سارى سۈكەمە، بىز ئاندىي،

گون دوغارقى كآلېنگ دىگرە - داشىنى،

اوغىلمى؟ قىز؟ دىبىپ تىرىيان گولىمىز،

آلان دى توقاينىڭ بۇيدان - باشىنى.

گۇونىمە بولماسا، پىسىح جىك دېلىنگ،

بىز ئان دى اوستىنى، كەلەمېك دىر يۇوا،

آورتا بويلى - قاراگۇزلى، قىزلارى،

ايىر ارتىير - گىچ آغشام گىلىان دى دۇسا.

سراخى دى طبیغات، عزیز اُوبام - دا،

گۆزلیگنینگ بارین بەدن بىرەندى،

يانى ياسى، اىزى اوزىلمىز چۈلەنە،

عاجايىپ رنگ بىرەندى،

اجم جانىم زارلاپ گچدى دونىادن،

تىليم گىزگ، اۇز اُوبامىزى يادلاپ،

كۈماحاللار بولسا، يالاندان - چىندان،

شەھىن آرزو بىلەن گۇونىنى شادلاپ.

غىسىغاجىق لەھارمىش اجم جانىما،

بىزىنگ اوبامىزىنگ گۆزل لەھارى،

يؤنە بىردىش اكن بوقتىن گچەمىشىدە

چاغالىقدا، گئرە ن آغشام سحرى.

مۇھۇم كويىسە يأرين، ايليم - گونىمى،

ايل - گونىم بولماسا آى - گونىم بۇلماز.

كويىسە يأن، كويىسان هرىپەدە بولسام،

چىقارسام يادىمدان گول يوزىم گولماز.

گۈونىنگە گىچىمە بىز أوبانگ يازى،

غىسخا جىق طهار دىپ آد برجڭ سانگا.

او تاسىز چۈلۈنگەن اوسىآن شىمالدان،

طهارلىق سوغانىنگ يۇللاور مانگا.

***

«واطانا، اُولالیب اُونگال ماديق دأل،

واطانا، اُولالمان اُونگالان گره گ.

بارزادى، بار اتمك هر كيمينگ ايشى،

يوقدن، بار اتمانى اُونگارييان گره گ.»

«ك.ق.ن

باراتمك

بارزادى باراتمك هر كيمينگ ايشى،

يُوقدان بار اتمانه گره ك دير كشى.

گون به گون گوچ له نىپ قلم يازىشى،

تِرس گُویجى، تِرسىنە قانگىريان گِرە گ.

بىزە، انسان گَرگ، إنسانىنگ گُلى،

سۇئازلۇندە دۇزلاسىن، ئالىمىدىلى،

غافللىقدان دوشمان آلايسا، چۈلى،

بۇيون أونگورغاسىن أونگورىيان گرە گ.

عالِم گَرگ، حَق سۇزىنى سۇزلەسىن،

عاقل گَرگ، اۋز آصلينى ايزلاسىن،

عادل گَرگ، عجىزلىرى گۆزلەسىن

ايلى بىلن آغلادپ، إنگەرە يائىن گَرگ.

يئنه يانگاراپ اوٽيرديمانگ قارّىلار،

أولانگ پەمى، پەمىمىزە قاريلار،

قاوون-دا، يەتىشىسە اۆزى يارىلار،

بىزە شىلە قارّاراپ يانگرايان گرە ك.

قوجىر گرە ك، غاييرات گرە ك ئىكىيده،

هۇجوم قىلسا، لىرزان سالىسىن ياغى-دا،

گرگ بۇلسا، بىلد باشلى داغى-دا،

كۈكى بىلن دۇيىدىن سۇغوريان گرە گ.

بۇگون كى، قىزلارمىز ارتىركى انه،

دۇمى دىر آيلانار، دولانارىنى،

و پالى اوغىل - قىز عزيز واطاڭ

شىلە قىتچى ليقدا دۇغوريان گىرە گ.

١٣٦١

***

مختوم ۋۇلا(ماغتىم قولا)

گۈزىنگ آيدىنگ اىلىم - گۈنىم،

ماخىچ قولى، دۇران بۇگون.

گۇرپلاھى، آغىم، دۆنیم،

دردلى لره، درمان بوجون.

شىرىدىك بولدونگ غارىبزادا،

فراغى يېتىپ، پريادا،

جای بولوپ آدی دونیاده،

بىڭچ دن گۆز، گريان بوگون.

نيرأبارسانگ، ماغتيم قۇلى،

قووانىيارين، آدینگ اولى،

سن نقركمەنگ سولماز گولى،

كولى دونى، ريحان بوگون.

دونى سانگا، اىيە بولدى،

يئرلى - يئردن مىخمان گلدى،

شهراتنىيگ عالىمە، دۇلدى،

قوربان گلدى، خايران بوگون.

فراگیا دوران بوگون،

ظالیم لارا، آرمان بوگون.

آق توقای ۱۳۷۹

***

کۇرپەلر

تايلى جا كۈرپەدىك، تايلى جا يوره ك،

سن مانگا دره كىينىڭ، من سانگا گىرە ك،

آرمان! سن سىز گچدى عُمرىيم، بى درە ك،

گچمه دىنگ يكىننگ دن واخ قارا - گوزلىم.

بىر دونئى سؤيگى دن دۇلى دى، گوزىنگ،

قولىنگا، قول سالسام يوقدى سنگ سؤزىنگ،

قىزىل كۈز بولاردى، شول وقت يوزىنگ،

قۇچمادىنگ يىلىمدىن واخ گولر يوزلىم.

بى تىپ گىندى سونگقى عطرلى جا خاط،

تو تاشدى گىزلىن جه چكىلەن سورات،

قاچايلى دىدىم من تاپىلار بىر جە آط،

قاچمادىنگ منگ يىلن بال شەھىن سؤزلىم.

نە شۇر بولدى كۈرپەلرىنگ ائقبالى،

سەندىن آيرى لانانىم ديوانە، دألى،

آينادان آچىقدى قوربانىنگ پائلى،

آچمادینگ سِرینگی یوره گی دوزلیم.

* * *

۱۳۵۳ روستای نوده کتول علی آباد

یکہ لیگ

کج پلک! من سانگا آصیل د گمه دیم،

يىكە گۇرىپ، كېپ اوپۇن لار اوئىلادىنگ.

پاندیم، کوئیدیم، گونه باشیم اگمه دیم،

يالنگيز باشيم، ينگه ييلمان يانيادينگ.

بیقدنیگ ایلکی، اجم - آتمی آلیپ،

یاماشغان قالامدا، گنگسامه چالیپ،

اوز ايشينگدن اوزىنگ پىشىانا قالىپ،

قارا بىكەه، سىنگە بىلمان آينادىنگ.

دۇشون ياردىم، بار اوينيايان اوئىنونگا،

اوز يلمز زنجىردىم، سنىنگ بويىنونگا،

اوز يلىپ دوشىدە، يكە، قوىئۇنگا

إِگن اوېدىپ، إِگه بىلمان بايەلدىنگ.

دايانجىيم دوستلادى بىرلائىگ گۈزە ل،

چأرەسىز مىش اقبال كچ بولسا اوزال.

يکەلىيگە يازىب باشلامدا غازال،

شوندا جۇشۇپ، دىنگە بىلمان قايىنادىنگ.

***

١٣٥٤ روستای نوده کتول علیآباد

واي عمرىم

إلأ، يه تىپ باريار حاسراتلى ياشيم،

آرمان بىلن گچن اكن واي عمرىم.

شىلە دىك توتسام - دا، گۇئرگىلى باشىم،

مېئار تاپماز، قرار تاپماز جاي عمرىم.

گۇونىمى حوش إتدىم، قارا گۈز قىزا،

شول قاراگۈز قويدى دورموشىم اىزا،

عمرىمىنگ يازىنى دؤندەرىپ گۈيزە

سايەللىغا سالدى، عاجاب باى عمرىم

قارداش دىيىپ قوانانىم، قۇرد بولدى

لەقدىرا باق، ياد ايل بىزە، يۇرد بولدى

ياردىيىپ يانانىم، جانا درد بولدى

واخ نىلأىين، غاي اوسىقنه غاي ئۇمرىم

قوربان گىلدى قالان ئۇمرىنگ قادرىن بىل

خدائى شە كر ايله بىرىدى سايراق دىل

يۇنگ ساقان دونئىدى ساقالىغا گول

شوندان بوييان گوليان لره تاي ئۇمرىم

***

1373

انهجان

يۈرجن - يۈرجن ئىيم تو توب،

يولا سالان، انهجان سن.

يىقىلامدا، قۇلىم تو توب،

مأھريم آلان، انه جان سن.

خاسىلاسام، سن داشىمدا،

پروانه يالى، قاشىمدا،

گىچەلر ياتمان باشىمدا،

عُمرى سُولان انه جان سن.

جاننگ ياقىب، گىچە - گوندىز،

يانىپ كۈرأندىلىنىڭ هنىز،

دونياده، بارزادان، عزيز،

عمرى يانان انه جان سن.

بهشتة، سالمازلار منى،

راضى قىلماسام من سىنى.

إنه لرئىگ بلى، گونى،

پايسين آلان، إنه جان سن.

***

۱۳۷۶ (شعر برگزیده سراسر ايران ۷۷)

آيديم» جان انم ۱۳۵۰ شمسى

سی پالاپ دینگ يوزيمى سى، ياش اكىيىم انه جان،

چاقالىق مىش آنگلاماقدان، داش اكىيىم انه جان،

ذەنئىمە قووانار دينگ، بوش اكىيىم انه جان،

قبلە گاهىيم، آرقاداغيم، مەربانىيم جان انم.

حاضر-حاضر قووانجاق دىم، داشينىغان مونگ آيلانىپ،

آتام اورنون تو توب دۇر دينگ، يۈرە گىيمدە جايylanىپ،

شىرين - شىرين آرزولار نگاۋ يە ترجىڭ دىم او يلانىپ،

آرقاداغيم، يۈرە گ باغىيم، مەربانىيم انه جان.

سوىيجى-سوىيجى حكايه لانگ، بالدان شىرين سوزىنگى،

ياتسام-تورسام اويندمارين، نورچايىلان، يوزىنگى،

الاھىيم غريبلىق قورسىن، باقى يومدى، گوزىنگى،

نورى ديدام، داغدان آرقام، مهربانىم انهجان.

قربان گلدى انهلىرىنگ، وصفه سىقماز، قمىتى،

انهلىرى سىلاماديق، هرگىز، گورماز، جنتى،

يتيم قالىپ كوب چكديم من هر ناكسدن متنى،

يئورەگ باغرىيم، دامار غانىيم، مهربانىم انهجان.

***

پاي إسلەمن

جان آقالارمننگ باريوق آرزوم،

دنيا، پاراختلىق، ايليمه ساغلىن.

آغزى بولىگ يىلن بوليسا ساقلىق،

آرمانىم يوق، باشغا بولپاي اسلەمن.

يانماسا آرزو - دا، آتا - إنھلر، -

گوئى مەسە حىسرت - دانازلى سونالار،

باغتلى ياشاسا، آقا - إنى لر،

آرمانىم يوق، اوڭىكە بولپاي اسلەمن.

چىكسم جىرى چىپا، نە بۇر چكاي سام،

دۇكسم گۈز ياشىمىي، نە بۇر دۆكاي سام،

ايىل - گونىمە، باغت باغيين إكاي سام،

آرمانىم يوق، غىرى بولپاي اسلەمن.

قربان گلدى، دئىه پاراخت دورسا،

باغت باغىندان ايليم قىزىل گل تويرسا،

آغزى بر ايل - گونىم عشرتىن سسورسا،

آرمانىم يوق، باشغا بىر پاي سله من.

***

١٣٦٩

مايام

كۈچەدن گولپ گچىنگىدە،	كۈزلىرنىڭه قربان مايام.
نازىيلەن آرا آچانگىدا،	حسىتنىڭدا، آرمان مايام.
گورمەسم قرارىيم يەتمىز،	حىالىنىڭ گوونىمدەن گىدمەز،
سن سىز گونىم - آيىم اوتمىز،	من دردىنگە درمان مايام.
عاشق قلبىم يانىب كويىر،	قىزىلاردا بىرسىنى سوپىر،
يىلغىرا نىڭدا تەھرىم دۇيىر،	بارامرىنگە فرمان مايام.
توبىس يورگىدن مسوّييان سىنى	قويمىا انتظاردا، منى،
عاشق قربان گورمان گونى،	قرار تاپىماز گورمان مايام.

خالىچى گوزل

آلينما يازيلان اوزال، من بير حالىچى گوزل،
 اوذاق گىجهلر اوزال، دوقەيان دورلى نقشى،
 كوجى سورمك درەسات، گىجه - گوندىز حارسات،
 حىب بازارلار كسمات. آلتىن مقىمت بهالى،
 دىيانىگ هوزىرىن گورمان. عشرت سىز اوتيار دوران،
 يايىنگ بايلارى خيران مننگ باى هۇنارىمە،
 كيم بايراغى آلياردىپ كيم اونگىنچا بولىاردىپ
 گوز اونگىنە گلىاردىپ مانڭزا باتماز برىيگىت
 آندولاريم اولياردىپ گلدىك عمرىم سولىاردىپ،
 يىگىت بولسا بولىاردىپ من بير پائلى پس گوزل،
 كوجى سورمك درەسات گىجه گوندىز حارسات
 حىف بازارلار كسات آلتىن دۇرّدان بهالى
 (آرمان بازارلار كسات)

***

تركمىن قىزلارى

سالانىب جىقار سيرانا. يوقا يورگ تركمىن قىزى،
 سالدى قوانجلى عمانى. سننگ حيانىڭ بارىمېزى،

پاڭ يوره گلى آصلين ايزلار
 حسرت را قالار بىگانا.
 هۇنارىنىڭ تاي سىز دىيادە،
 ۇئى دنيا فالسىن خيرانا.
 بىر من بىرىنچىزى يوزه،
 قوانسىن مدام زمانا.

ادبلى اکراملى قىزلار،
 تركمن قىز آبراي گوزلار،
 ناموس - عارىنگ نسخه يادا،پ
 بىزەنینگ سادەدان - سادا،
 آق باغت آزوم سىزە
 شاھىر قربان تركمن قىزا

***

اور تايانشىنگ سوداسى
 حاراي! دوستلاريم حاراي!
 تانگرىم برسىن آبراي،
 اوزال سودلى باشىم،
 عىبمى؟ قرق باش باشىم،
 گىلن يالى يىگرىم باش،
 تاپىلمازمى بىر سرداش،
 يوره گ قوزقولانگ تاپىپ،
 چال ساچىنگ عىبىن ياپىپ،
 كول آستىندا كوزى بار،
 هنىز كورپانگ نازى بار،
 هر ايىشده بار دير حساب،
 قربان گلدى سره ساپ،

چىقىن سىز ياغدى دامن.
 مشقّتدا - غايدا من.
 سوداد دوشدى قارداشىم،
 بىر عاجايب كوى ده من.
 بىلەن نامە كونگلىم خ.ش
 حسرت بىلەن واي - دامن.
 ترخواسلى هريان چاپىپ،
 گلىن قىزلى جاي - دامن.
 كونه يارانگ اىزى بار،
 سوار رانگ لارقاى - دامن.
 يانما اوزىنگى كوساپ،
 سویرامانگ لار غايدا من

***

۱۳۶۹

بولماسين

اورتا ياشدا ڏول بولماسين،
عمرى يانيب کول بولماسين.
يئرسيز، يورديسيز اوز يورديندا،
قولى باغلى قول بولماسين.
کوب سودا بادر باشيندا،
يارز آچلان گل بولماسين.
بار بايليفى ناموس - عارى،
شاياد گمز پول بولماسين.
بال يالى دير بيلسنگ اوزنىگ،
ساقاجيندا، بال بولماسين.

اي خدایم هیچ بیر بنده
بيرگون اوندا - بيرگون موندا،
يانيب يوقسيزليق دردينده،
بير بنده، بندنهنگ، بندنيده،
يگيت ييگريمى ياشيندا،
و پا سيز قيزينگ قيشينا،
گل - غنچه در قيزلار باري،
هر اونگ يه تن خريداري،
قربان گلدى سوزلەن س. زينگ،
آجي - سويجىنى، بيلمزينگ،

***

۱۳۶۷

كونه يارا

نامه دردينگ قوز قالاب؟

كونه يارانگ ايزيينى،

نيرا باريانگ توز قالاپ؟
 سن غريبي ياز يقلاب،
 إل قادتماديڭ وقتندا.
 مونگ يئرده يوزينگ سولدى،
 يورگ باغريينگ غان بولدى،
 ايل گون ايزينگدان گولدى،
 سوندينگ اونونگ باختندا.
 دېيپ سنى اوينادى،
 كورپه نەنگ يايىنادى،
 آقجا باختيم آينادى،
 سنگ او ترجاق تختنگدا.
 گوزينگ كونه يارادا،
 هنiz ال بار آرادا،
 گورينگ قات - قات پارادا،
 ديمانه قىز ياغتنگدا.

ايراؤردى يوزينى،
 اشده دينگمى سوزينى،
 پاڭ سويگينگە قوانىب،
 يوز يئرده نامارد بولدونگ،
 سن جىحون بولپ دولدينگ،
 صحرادك تاقر قالدينگ،
 مرد سوزينه دايانيپ،
 آق باختيمينگ ييلدى يزى،
 سندە دى كورپانگ گوزى،
 اونيدمارين اول گوизى،
 كيم او تيرقا سويهنىپ،
 سىنگ ولين هنizم،
 خبرينگ يوق شاھيريم،
 گورينگ سندە دأل شاھير
 ديلينگ شونگام بارميما،
 ***

كچپلک

گچىپ باريما، گچىپ باريما ئيل يالى،

نه اونگە سراديا، نەدە، ايزينا،

بى اوربات سرداشلىن كويه دىل يالى،

مرک ادر خوش ليقى، اينگ عزيزىنە.

كأييلغرار، كأته، تورشادار يوزىن،

سن گورلىپ گولمانكأنگ آلاردرا گوزىن،

كيم گورىپ در بۇ يالانچىنگ چىن سوزىن،

باغير تلاپ باساردا، چوكر ديزينا.

فراغىنى منگلى سىندن آيرىپ،

كميانى غريبلىقدا مايىرىپ،

قارونىنگ گوزىنى قومدان دويىدىپ،

غىغانىماسا تابشير آقجا بىزنه.

مِکر در، کجال در، کچ پلک آدى،

گوز باغچى در، گوز باغچى لانگ استادى،

قربان گلدى يامان دورينگ ذوريادى،

يازىنگ آلىپ سالار خزان گويزينه.

***

أون دوقۇزمىنگ بهارى

غريب باشيم گوگە تىدى،

لالام منىنگ قوليم توتدى،

بهارىنگ آق سحرىنده.

توتدى قوليم صحرانگ

سېچگى سېچدى

بهارىنگ پاک سحرىنده.

بهار برييان، بىزەم برييان،

مايام بىلن عشرت

بهارىنگ آق سحرىنده.

غايفى - غملى دوران اوتدى،

اون دوقۇزمىنگ، بهارىندا،

من بولدوم شىدا، بلبلى،

اون دوقۇزمىنگ بهارىندا،

دنيا دورەن دألى پۇخان،

اون دوقۇزمىنگ بهارىندا،

پاڭ سويگلى چىن مهرمان،
غريبلىقدا، بولدى ياران،
اون دوقۇزمىنگ بەهارىندا،
گورەن دىدى: باختلى
بەهارىنگ پاڭ سحرىندە.
بەهارىنگ آق سحرىندە.

١٣٤٥ - آيدىم

اوامىزىنگ لالىڭ قىزى

يورەگىمە أولادلار چالدىنگ،

بر باقيشدا، جانىم آلدىنگ،

تۇكە نكىز غايغا سالدىنگ،

اوامىزىنگ لالىڭ قىزى.

كوب خىاللار باردى سىرده،

سەننگ بىلن بۇ يئرلرده،

آرمان منى سالدىنگ دردە،

اوبارمیزینگ لالیگ قیزى.

یكە قویدىنگ يامان يئرده،

(اوبارمیزینگ لالیگ قیزى.)

قەر بىلن، قىه، باقما،

مۇندان بترىمنى، ياقما،

مانگا، نامارد آدىن داقما،

اوبارمیزینگ لالیگ قیزى.

مۇندان بترايچىسىم ياقما،

(اوبارمیزینگ لالیگ قیزى.)

***

آيديم - بایلى تکه - سازى استاد آنه بردى و جدانى

جرەئىم

گىنگ صحرا - دا، قوانجىم،

أهلى اىشده، دايماڭىم،

بایلىغىم ھم، بىنچىم،

دینگە سندىنگ جزەئىم.

ايشه مأنه، ئيليم دينگ،

گېپلە مانه، دىيلىم دينگ،

بهاراردا - گۈلىم دينگ،

گل دسته لاب، بزەئىم.

(دینگ سندینگ جرەنیم.)

سن سىز اوپا، قايدىمىرىم،

سېرىم ايله آيىدىمىرىم،

أونىدارسىنگ أويىدار ماردىم،

سوىگلىم دىب يورەنیم.

(يىك سندينگ جرەنیم)

پاڭ سوپا، اوگىم يوق دىر،

حقيقى عاشيق، كوبىرى،

آيرالىق جانا، أوق در،

دین ایمانیگ برهئیم،

(دینگه سندیگ جرهئیم،).

***

بخشى بايلىتكه شغر و ماراليم و اوبانىگلايىق قىزى يىلن ايراندا معروف بولدى.

ايلكىنجى بافت

اولمازمىش، يى تمزمىش ايلكىنجى سويىگى،

دورشينا يالان مىش ايكىنجى، سويىگى،

يار يلماديق قارپىز اوچونجى، سويىگى،

ایلکینجینگ بولارمی؟ آی عقلی چاشان.

عمرینگ جاناناسی چاقهليق، چاقى،

ایكىنجينگ يېگىتلىگ تىرەدر داغى،

تىمىش ياش بىرىلسە اولىمسىز باقى،

ایلکىنجينگ بولارمی؟ آى عقلی چاشان.

ایلکىنجينگ شقىتسىز، يونه جان كويىر،

ایكىنجينگ حور - پرى يونه خام سوپىر،

اوچونجينگ تىنە در گادرمانكائانگ دۇپىر،

ایلکىنجينگ بولارمی؟ آى عقلی چاشان.

ایلکىنجى باغتىنى انجييدان، چىكىر،
ايکىنجىنگ باخت دألات جىڭنگى دوكر،
اوچونجىنى قربان، باشىنگدان چىقار،
ايلىنجىنگ بولارمى؟ آى عقللى چاشان.

***

١٣٦٩ گىندىكاوس

خواراتىنېڭ

اوپامىنگ لآلېگى دىنگلەسنىڭ سوزىيم،

بو مجنونى دىدارىينگا، زاراتىدېنگ.

سەدن باشغا يارا دوشمزدى گۈزىم،

عهدينگ بُوريپ ايل ايچنده خوار اتدينگ.

گل لرينج ايچنده سن سايلان گليم،

اوج ييل لاپ آدينگا اولپت دى ديليم.

مگرم بيرلري آيراي جاق، اوليم،

ديه - ديه، بير غيريني ياراتدينگ.

قويمادي لارگز سين يارييلن ياري،

توتار يقه لرينى عاشيق لانگ زاري،

جرهئيم، لالىگيم، بايلىغيم بارى،

آرمان ياقيب گينگ دنيامي دارا اتدينگ.

ياقدينگ يورهَ گيمده آيراليق اودى،

يتىدى لالام عرشا سويگلينگ دادى،

عشقنى خوارادن نامه قانآدى،

«بىزقربانا» ياربولمانى عار اتدينگ.

***

١٣٥٣

نامراد اوتر

بىر سُوراغچى مانگا قارابشى دىدى:

شاھير عاشيقلىقينگ يالانميش دىدى.

قين سوراغى ذھين تيز دُولوب دىدى:

چىن عاشق دنياده نامراد، او تر.

طاهير يەتن بولسا، رُھره يارينا،

ھمراء يانماسادى، صاياد زارينا،

قين بولاردى دستان عشق سردارينا.

«قاوىنىنگام قووسى شغالا، يەتر،»

تجن ده قالدى دىب عاشق كريم ميز،

بۇ يېر سىردر تاساب يورىس هريميز،

يوقاردا دىنگلاب دورگوريان پريميز،

آغزاسانگ تاپىلار چوماق دان بەتر.

ايلكى عاشق بولما، بولدينگمى عاشق،

طيار قيل دريادا، آقمانا ياشىگ،

چين عاشقا ياغى كرهم، كور، غيشيق.

نادان لار منگلىنى غيشىغى ساتار.

شودر دردينگ دردى سوراييان جان لار،

نامراد او ترلر عاشق انسان لار،

عاشق قربان يه تن بارمى؟ جنان لار،

يانار - كُويير، عشقى تويراقا باتار.

***

١٣٤٨

عشقى نأييلسىن

عاشيق بولوب، عشق اودنيا يانماديق،

مجنون بولوب عشق شەراتين آلماديق،

مفشقى يىنگ لېلرىندىن، غانماديق،

يانيان شىملى، پروانانى، نأييلسىن؟

گۈلە مشتاق بولان دىكىن دن قورقماز،

سوىيگى اود - دا بولسا، سوّىيانى ياقماز،

يانماديق بواودا - يانيانا، باقاماز،

دونگ يورەگ يانغىنى، نأزى ناييلسىن؟

جرەئىم دىب قوسقى قوشدىم جانا،

لآلىگ قىزىدى اول غريب قربانا،

وصال اوچىن اوزىم اوردىم هريانا،

بىر توبار عقل سىز عشقى نايلىسىن؟

***

۱۳۵۳

آى بوله گ يوز

آل سالار منگ دنيا اركىن قوليمدان،

بخش ادمانه ايش، گلمه سه إليمدان،

با غشلارين بيرجه قوشغى، ديليمدن،

آى بوله گ يوز تركمن صحرانگ جرهنى.

آيا، آرمان ديدير اودان، يوزى،

جرئه خاسرات بير خمارجا گوزى،

شکردن شرين در هريكه، سوزى،

آي بولك يوز تركمن گوچنگ جرئنى.

دورت اورييم ساچلارينگ هر برجه تاري،

يانديرار، كويديرار، انجمه، ياري،

آزدر باغشلاسام بۇ دنيانگ باري،

آي بولهگ يوز تركمن صحرانگ جرئنى.

عاشيقليف آغيزدر اي غريب قربان،

بال يالي سوزلريينگ باردرده درمان،

گورجه گينگ گورگى درچكجه گينگ آرمان،

آى بوله گ يوز تر كمن گوچنگ جره ئى.

***

١٣٤٦ آيدىم

اوز ايليمينگ مارالى

قاچما، قاشى، قارالى،

عاشيق قلبيم، يارالى،

جادى گوزينگ عاشقى من،

اوز ايليمينگ، مارالى.

عشقىنگدا، پدا، بولارين،

بار زاددان، جُدا، بولارين،

ياقما يوره ئىگىم، يارالى،

ايللىرىمىنگ، مارالى.

جان ديسنگ جانىم بىررىن،

مدام قوللۇقدا، دوررارىن،

گىل بىله، سىلە بارالى،

اوز ايلىمىنگ، مارالى.

ياندىرىدىنگ هجرانلى اودا،

چىن عاشيق سن پرى زادا،

گچمه، قرباندان، آرالى،

ايللىرىمىنگ، مارالى.

***

آيديم

چاغيريش

«إِقْرَاءُ بِهِ أَسْمَ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ»^۱

سِنگ ارادانگ بيلن آيلانيارپلک.

آنگساد قيل مُحمد(ص) يا رسول حَق،

ايلينگ توم گيجه سى گونديزه دؤنسون.

فُوي! گونديزه دؤنسون قارانڭقى گيجه،

ايليم بىرش مەلى قالسادا داگيچا،

بوگون قاتيش مالى آهلى گۈويچ گۈويچ،

---

^۱ - آيه شريفه قرآن كريم ترجمه : جنو ان برسم قبا يل تود ررساي سحر.

آغز آلايىق أودى بىدى سۇنسون.

إل - إله برمەسگ سوّمالىپ دۇرساق،

قۇل - قۇلا برمەسگ آنگالىپ دۇرساق،

هانى؟ بىزدە، ترکمن غاييرات مىرد قورساق،

كأرە دىگىزلىرى، قويىماريس قونسون.

هانى؟ بىزدە آتالارىنگ غاييراتى؟

نيردە قالدى؟ گۈر اوغلى بىگ هايباتى؟

آغزى بىرلىيگ دالىمى ترکمن شەراتى،

سۇئىنهنجى بولماريس، غىرى سۇئىنهنسون.

بۇگون «گلايم»لار بارماقى غانلى،

كىسمەلى قارچىنى، گونلرى سانلى،

بۇگون «سروىنأز»لر يوزمۇنگ آرمانلى،

آرقاسىز - آرقاسىز أونامه يانسىن.

پريادىيلن سىلە، بىزدە بىر انسان!

واطانيمىز ايران - دينىمiz اسلام!

گرگ بولسا، قربان ايلە شىرىن جان،

قوى پريادىيمىز دۇيا ۋانسون.

***

قىجاق

عصر لار دوستليق دا، آغزى آلاشمان،

يولداشى دوتارдан، سەھەل آراشمان،

سونغات استادلارينگ إليندن دشمان،

عصردان - عصيرا، ياييرايар قىحاق.

كاء إنگرەئىپ - كأته جاق - جاقلاپ گولوب،

غملى مىنگ - شاديان اىچىنگ بىلىپ،

با دنيا زيرەنسە باغرىنگى، دىلىپ،

غملى نى - غم سىزدان سايلايار قىحاق.

منگلى بولوب آغلار او تىير بىر گورسنج،

گور او غلى دىك مددبرر إل سرسنج،

خاسته حالداچىنىنگ بىلن يالبارسانگ،

یوز دورلى، درمانى، پايلايار قىجاق.

«قربان» سانگا خايران جادلى كأدى،

بلكى كأدى دالسينگ دورەن بير جادى،

تارلار بىلن قاپاق اوپىشىن بادى،

عجايسىپ ديل بىلن سايرايا يار قىجاق.

***

١٣٧٠ شمسى، روستاي نوده كتول على آباد

سوىگى (محبّت)

منگ واطانىم انسانلارىنىڭ يئرەگى.	مانگا ايللر سويگى آدين بريارلر،
من آخرىم، حيوان، انسان گرەگى.	گوزللىيگ بار منىنگ بولان يئرىيمدە،
خستە دردىلىرىنىڭ إمى درين من.	حىزلىلىك بار ئەنلىق بولان قاران،
ياغاى جاق بولتىنىڭ دىمى درين من.	تشنه دوداقلارى سۇدان غانداران،

چاقلار منگ بىلن انه سىن سۇييار.
 چاقالانگ سوتىغىنه محبّت قۇييار،
 انه سىز چاقاينىنگ ياشلى گوزلرم.
 قاراجا گوزيندەن ياش بولوب آقيان،
 مقدس دويىغىنىنگ چرەسىن ياقيان،
 يئورەگ دأكى بار دويىغىلانگ انه سى،
 آرزو دنگىزىنىنگ يوزيان سونه سى.
 ناتانىش شاھيرىنگ، تانىش سوزىنده،
 بىرجه دسته قىزىل گلەنگ يوزىنده.

من يئورەگدە دورلى - دورلى دورەيان،
 انه لىرم دۇلى مهرلر، بىلن،
 من سىز دۇك جك ياشين دۇكە بىلەمە يأر،
 شوندا، منم اوتانجىم دان سىقىلىپ،
 ياش ليقدا، اورتەن يئورە جىكىنده،
 چاقالىق چاقىندا، بىلەن سوېگى،
 يىگىتلىگدە جوشوب چىقيان دويىغى لار،
 بيزات قالان اكن باغشىلانگ منى،
 آلاجا - بولوت دان تأمىز جه دانجا،

***

٤٣٤٥-٤٦ شمسى

بەھار بايرامى

قاراغىشىنگ، قارا يۈزىن آقار دىپ،

دورت فصلينىڭ بزەگى، گلىنى بەھار.

بەھار بايرامينا ايلى، چاقىردىپ،

گۈللار - گۈل وطن مىنگ، چوڭلىنى بەھار.

بهاز بيلن آراسالار، يورهگلر،

پىنتق آچار دولى آغاج، ترهكلىر،

آراسا يورهگلر بايرام گرگلار،

بايراميinda، سېچىر، بالينى بھار.

چوڭله چىقسانگ، عقل هوشىنگى آلار،

رنگ به رنگ گوڭ اوتلار جوشغينا سالار،

كينهلىر يوق بولار، كونگل خوشلانار،

سلام دىپ اوزادار، إلينى بھار.

يئرده بايرام توتسا آهلى آدامزاد،

آسماندا توى توتار قوشلار بارى شاد.

مهربان ايل - گونيم إسله يىپ مراد،

دسته - دسته پايilar گلени بھار.

تازه ييل باشلانار تازه گون بيلن،

تازه گون باشلانار خوش گووين بيلن،

شاھير قربان گلدي، جان و تن بيلن،

شادليق بيلن قوتلار ايليني بھار.

***

۱۳۷۶

ياز گليار

بير اويد گشيگ گلين گليار شايلانيپ،

فصل لارا، اوسين آتىپ، سايلانيپ،

مونگ ناز بیلن ببل گله آیلانیپ،

گل - غونچا بزه ئىپ عجب يز گلىار.

داغ - درەلر، كومىش درين آقدىرىپ،

هوشىنگ آلىار اۇز گوركىنه باقدىرىپ،

ماحال - ماحال يىلىرىمنى، چاقدىرىپ،

كۇمه لىگ باش آلىپ، قۇبا - غاز گلىار.

ايى سەحر قۇل لاردا، كاڭلىگ سايراب،

كوكراپ بهار ايسى، عاليمه يايрап،

مونگ نغىتلى سوقات ايليمه پايلاپ،

دۇمىلى - دۇشدان شاقلاپ خوش اواز گلىار.

جرەن مى؟ آيراق مى؟ داغ خوروز - سولگىن،

توقاي لار لاله زار، چوڭلار ميز گلگون،

چشمەلر چىپىنىشىپ، گوز ياش دان دورغۇن،

چوپان دۇشلىرىندىن آيدىم ساز گلىيار.

جهان دىرەلن دىر تازە بىل گلىپ،

چوقلى گونش باقىار صحراماڭولىپ،

شاھىر قربان گلدى اوتورما سولوب،

دوزگىن بىل بولسانگ دورمىش اۇز گلىار.

***

اللّى نجى بىل دنيا گلن گونيم ١٨/١٢/١٣٧٧

حاقى مىز

تركمىن ايليم، شول حقينىڭ كوبوب گلشى،

كوى ديرىلن، حقى آلماق حاقى مىز.

ظُلُم اوسته، ظُلُم شول قوَّيْب گلشى،

بۇ حقدا، دىل أوزىن بولماق حاقى مىز.

باتر سراماقام، حقى گوزله يان،

حاقى مىز بار، شول بار حقدان سوَّزله يان،

آرتىق ماچ گۈرلەسنىڭ أوقه دۆزله يان!

أوق - دا بولسا، پارضى قىلماق حاقى مىز.

آرصلانىنگ آغزىندان غانغريپ آلمان،

دونگوزلارىنگ بىر - بىر كوكىنى پولماق،

اولجگنگى بىلسىنگدە، ايل آرقا بولماق،

كوكلىرىنى دويمىن يولماق حاقىمиз.

ايىدى بير ياش ده دأل دادمان قالاين،

هر بولار - بولمازى، سورا، سالاين،

حق يولىندا، سازىم إله، آلاين،

دوتاريمىز، بادى چالماق حاقىمiz.

ايتلرى نىنگ يالاققى يوز بير آجاشام،

آنگرى سىنام گوردىم، بآرسى واسسلام،

غريبىنگ كومەسى، نىرده اول آقتام،

ياشلارينا، غوغا، سالماق حاقىمiz.

غایغیرمان ياز شاحير، غایغیرما دوغان،

غایغیرما، يازيجى، نامارد باش اگن،

مختومقلی آتانگ، آتانگا، قووان،

بىزىم جاق - جاق ادip گولمگ حاقىمiz.

اوغول - آتا - انه - غىيزا، بىگانه،

ارك اختيار بىريلىپ در، نادانه،

ظُلمدن يانگا - ايل گون گلدى آمانه،

ظاليم لارينگ باغرىن دىلمگ حاقىمiz،

ايىمان دان - انصاف دان نشان قالمادى،

سېيل گويىجىنى أูลار يادا، سالمادى،

بىلسە لرده، بىلمان سراب يالمادى،

بیر چیندان آیاغا، قالماق، حاقى مىز.

يارانگ جانگلىق قورسین اى بىن لە بولدى،

قاراچك يوزىنگا حاجانا چنى،

بىر باش بىر اوليم اى قربان گلدى،

جيحون بولوب جوشوب دولماق حاقى مىز.

***

۱۳۸۰ - توميس - گىندكاوس - ايران

برشىرين واقا (پهلوان لارا باغشلايان)

يادىدان چقه نوق چاقادا بولسام،

دابارالى، ماره كەھلى بىر توى دى،

تاباق - تاباق اش چه کلدی هریانا،

توبیونگ اینگ بزه گی برجه آقاوی دی،

اق اویونگ ایچی نینگ یارسی تو توب،

مورتین تولو لاب بر پهلوان او تیردی،

پهلوانه، سیلاق، حرمت هریاندان،

خدمت چی چشیلیک در باخر گتیردی،

ایشینگ راگده ترسه گنه یاستارنیپ،

پهلوانی، گوز آستندان سین ادیب.

أوزين بو يلى اينچه رأجييڭ أۇل يىگىت،

ايچى غوغما، پهلواندان مۇين الدىب.

اینها، اونى پىرى، يخشى باسمانقا،

جارچى نگ سىسى، گورئش خېرىن بىرىدى.

گورئش - گورئش دالدى اولى بىر تعصىب،

دېنگە، آبرايدى، گورئش چىنگ دردى.

حالات ام بولسا بار، غايىغى حالات داڭ،

پهلوان اوز آدين ساقلاپ بىلەسە،

گۈرئىنىپ بىلمىز اول، تۇى - مارەكەدە،

رقىبىنى يئرە، اوقلاپ بىلەسە.

ميدان گىنگ دى مارەكەنинگ سانى يوق،

آق ساقال لار، آق پىشلىرى باشىندا،

طايفە - تىرە، پهلوان لار سايلانشىپ،

«ایکی اویلی»لر، ماره ئەنینگ داشیندا

:- پەھلوان تاي سىز در تر كمن صحرادا،

دىيپ برسىن گلدى ياش آولي تايدان.

گوره شن تاپىلسا، گوره شىين ولى،

يونه، پاي سىز قالار برىلچگ پايدان.

:- برىپ سۇونىڭ پەھلوانىنگ حالاتىن،

بىر قوج يىلن، بىر دو گۈنچگ پايىنى.

گىنگ صحرادا، آدغازانان بو قوچونگ،

إنه دن دوقماندر، تۇتجاق جايىنى.

مارهەنگ چەتىن بىردى!

گورئش مان پاي آلان پەھلوان بولماز.

أۇزىن بويلى، اينچە راجىگ برىيگىت،

دېدى: يىقى لانى بىلەن پەھلوان اولماز.

إيلەدن - بىلەدن ھونگىرىدى تۇردى:

يىگىت! أۇىلان قۇرى حرام اولرسىنگ.

إشىمە دىنگىمى، أوازەسىن - آدىنى،

اولەسنسىنگ، مايىپ، موجرىپ بولارسىنگ.

أوال «ايکى اوئىلى» دىگ بولسۇن يكە اوئىلى،

آق ساقالا - ياش أولادا، باقمانى.

يىگىت، بىلەن قوشىپ ميدانە چىقدى،

بگنجندن، يئرە آياغى، قاقمانى.

پەلوان آلغىرىدگ، آو تاپان يالى؛

:- غيراتلى حاجىگىم، اولدرمن سنى.

أدىم - أيدىم، أول يىگىدە ياقىن لاب،

ديدى: اولمه سنگده، گولدرمن سنى.

آى آلمان پەلوان! بۇ گورەش دنگ دأىل،

دييىپ ياش أولى لار آرا دوشدى لر.

أول يىگىدينگ چىن هايياتلى سىسىنه،

گورەش - گورەش لىگىنە بارى دوشدى لر.

شىلە، دىم درىشلىق ھىزىز، گورمأندىم،

پەلۋانىنگ، مانگلاي درىنى، گوردىم.

ايکى اوپلىلنگ خاصامچىسى باسىقدى،

چأرە تاپمان إليم، آسمانا سىرىدىم.

گورهش قاضى، ايکى قوشاقى دىنگلأپ،

دېنگە ايکى، گورهش چاقالدى ميدان.

قالدىrai جاق بولوپ بارگويىجي بىلن،

ڭمانىم پەلۋان كان قاچدى هايدان.

يىگىت، گويىه يئرە چۈمىلەنن يالى،

پەلۋانى، آلدىم - بىرىدىم سالدى.

مأرەكەدە خىران ياش اۇلام خايران،

يىگىت پەھلوانى، ياش باشا آaldi.

نأچە آيلانى منگ يادىما گلەنوق،

بوليار - بوليار سسى هرياندان گلدى.

شىلە برواقاڭدا، ياددان چىقارمى؟

پەھلوانلىق، اول يىگىدە پاي بولدى.

آرمان چرخپلک اُوي نىنگ كوب اكن،

پلکدە نه يازىق، يازىقلى انسان.

بۇ مردىليگ، بو ميدان، هميشە باردىر،

باشاريان بەتر آز، باشارميان كأن.

***

آق قایامازارى

شَهْرِ مِيزِينَگَ غَايِرِ اسِينَدَا غَايقَارِيبَ،

أُوزَابَ يَاٰتِيرَ، آدِي بِلَّى بِيرَ اوْباَ.

آق قایانینَگَ اينَگَ بِر عاچَايِبَ ليقِىَ،

هِم دِيرَأَ أُوبَادَا، هِم اوْلَأَ اوْباَ.

دِيرِى لِر لور قارَگُون لِرِى، بِيلَنَ،

باشاغَايَ بِى خَبَرَ، اوْلَ بِيرَ أُوبَادَانَ.

بِيرِى لِرِى اوْلِيَبَ، بارِماسا اوْلَارَ،

توبَه بِى خَبَر دِرَ، بُو بِيرَ أُوبَادَانَ.

بىرچە مۇجۇور در سوموگىن چكىپ،

هاچان گلرميقان دىيىب بىر اولى.

گوزى پولـدا، آيتـبىلن ايشى يوق،

اوزىنە آدقويوب، اوـجاقـمى؟ ولـى؟

أـوجـاقـمى؟ ولـىـمى؟ نـامـهـ پـارـخـىـ بـارـ،

آـچـىـپـ درـ أـولـ ماـزاـرـلىـقـ دـاـ بـرـدـكـانـ.

أـولـارـ يـالـىـ، عـامـىـ لـارـىـ، آـلـدـايـانـ،

ترـكـمنـ اـولـكـهـ سـينـدـهـ دـىـسـنـىـقـ قـاتـىـ كـانـ.

تـأـلـىـ چـىـمـىـ، دـۇـغـاءـ يـازـانـ، جـأـدـىـ گـرـ،

هـنـىـزـمـ آـلـدـاـپـ يـورـ كـوـپـ عـيـالـ قـىـزـىـ.

دـأـلـىـنـىـ سـاقـ إـدـيـأـنـ، كـُورـىـ گـُورـەـجـلىـ،

ایلینگ اون تومنّه زار بودمی اویزی.

گچه‌لی بولاردان آق قایا، مازار،

دوییانگمی؟ دولمیانگمی؟ سن اوپا.

بو نه قانون؟ بو نه ازا؟ نه آزار؟

دویمادیم خوردان-دا، بترسن توبا.

چاقاراق قاق، آقلاامیز آیدیاردی:

دُويماديم خُورديين بير غويي، بورلى.

دُنیانگ بار دریاسام دوکیلسه اونگا،

دُويماز اکن، دُويماز اکن دوکارلی.

شول روایت يالى سن مازارلىقام،

آجال خدمتکارى، خدمته توپوپ.

دوبىمانگام، دوليمانگام هىچ هاچان،

مدام او تىرسينگ سن قاشىنگى چى تىپ.

سن يازىقلۇ ميقانگ دُوبىمانگ توپراق،

غۇچەسى گۈل آچمان چاقالاردانام.

گۈل آچىپ دورمىشى گۈل يالى اتدىجىڭ،

گۈل يالى قىزلاردان، آقلاردانام.

:- مندە نە يازىق بار عقل سىز شاھىر،

يخشى آنگ إت، مانگا دىيارلر توپراق.

يئر يوزىندە خلقە سونگ نغمەت بريان،

راضى بۇرمى؟ هىچ سولمانه يېر ياپراق.

: - منى سىزا تدّىنگىز، مازارلىق مكان،

هانها ياتان توقاڭى چوكن مازار.

بىگرىم بىر ياشىندا، اوتن «بى بى گل»،

برىپدىمى؟ بىر قارىنچا اول آزار.

قۇينمدا، جپاڭش انهلر، ياتير،

ھودىلأپ نازىن كورىيە جىڭلرى.

آتالار، آفالار، مردانه، أرلر،

حاراي، مىدد بۇردىپ طُرپە جىڭلرى.

أول ياتان حُرمتلى كاكام جان آقا،

كاكام جانىنگ غايراسينى بىك ساقلاپ،

أول أراز قليج ملّا، أول نظرلى آقا،

ياتيرلار باريسي چاقالىن، أوقلاب.

أول ياتان قادرى باي، أول ياتان حكيم،

بيرى گور اوغلى دىك، بيرى كىمىر دىك،

بيرى واطانىنى دشماندان قوراپ،

بيرى ناموس اوچىن دوردى دمىردك.

أول ياتان ايل - گونىنگ و پالى اوغلى،

أول ياتان غفور در أول ياتان صفر.

حق لار ناحق بولپ ناحق، حق بولوپ،

يئرلن مأنه نيردذه يخشى سين تاپار.

اينه، شومازارا باق، يخشى جاباق،

دانگشمالى سازى بيلن اوسردى.

يانگلا ناندا، دوتاري نينگ أوازى،

باغدا بلبل دميب، قولهق آساردى.

حاضر- حاضر يانگلانجاق دى أوازى، پ

جادىلى بارماقى، شلپه لر، قاقىپ.

بىلانِام چاقمازمىش ياتان آدمى،

ياتيرايىنها بير نامارد «چاقان» چاقىپ.

شاھیرا! يادینگدامی؟ اول زھرلی بیل،-

باش لاب، اوں لاب جایلانیپدی چاقالار.

يوقا! اول بیل لاری گورن دأل سنيگ،

اوں لاب - اوں لاب يرله نېپدی بالالار.

قره خاسته چى ليق، اينچە كسلينگ،

چارتاراپدان آط قوردىرىيان بىلىدى.

غريپ چاتمالارينگ اوچاق لاريندان،

هانگلاپ ياتان دىگرمن هم بىلىدى.

واخ ... نيردن تاپيله نىگ نامە كوسە يانگ،

قوى !!! إم سىز دردلرە بىرمن ياناين.

سنگ داشيندان داش آتماغىنگ آرتقلا،

یانا - یاناگلیان، قوى من یاناپىن.

هایسی بیر یاتانى آدلابین سانگا؟

هرياتانىنگ بيرى - بيره گدن، گوزل.

شرىن - شرین آرزولى يا آرزوسىز،

اوليم چارهسىز در يازىلمىش اوزال.

- دۇي ميانام، دۇلميانام شاحىرم،

ها، ازا مىشىم، ها بولسام آزار.

آغز گلچگ يئرىنگ مننگ قونىومدەر،

حأضر خوش، منگ آدىم آق قايمازار.

***

انه دیلیم سایراسین

آتا - بابا میراثى، سویگلى تركمن دیلیم،

بأش(۵) دوغانىنگ اىچىنده، بولسادا، دیلیم - دیلیم،

غای توبانى أسىگرمان، يىنگە بىلمانى اولىم،

انه دیلیم سایراپ در - اىل دن ايله يايрап در.

دِم دِرس گىچەلرینگ، «الله» سىنده يانگلانىپ،

چپاكسن اچەلرینگ، «هُودى» سىنده هنگلەنىپ،

بىلسەدىم نچەلرینگ، «آيدىم» ندە، دينگلەنىپ،

انه دیلیم سایراپ در - اىل دن - ايله يايрап در.

گېپ تاپماندا، ايل - گونيم، «تۇقل» لاردان اول لانىپ،

«ارتەكى» در، «جىقات» در، «ماتال» لاردان گۈلەنلىپ،

انچىمە شاھىر لارينىڭ «قوشغۇ» سىندا بۇل لانىپ،

إنه دىلىم سايراپ در - ايلدن، ايله يايراپ در.

«يىدى بوجىم» دا؟، قايناتپ، «قىچاقىنگ» زارى بىلن،

«فۇپۇز» لاردا، آط اۇنىاپ، «دۇتارىنگ» تارى بىلن،

«داراق» سېسىنده يايىناپ، سوزلەشىپ يارى بىلن،

إنه دىلىم سايراپ در - ايلدن - ايله يايراپ در.

قاتلى - قاتلى دىوانى، اوزىنە قورشاپ آلىپ،

غانلى يازىلان چاقى، ايل - گونى أورشا سالىپ،

نسىللىرىمە قوانىيان، آرمان آياغا، قالىپ،

انه ديليم سايراب در، ايلدن، ايله يايрап در.

باقى بلند بایداغیم، مدام پارلاسین دیئیپ،

عصرلاردا سايراب سینگ، باقى سايراسین دیئیپ،

ايلدن - ايله يايрап در، باقى يايрап دیئیپ،

«قربان» ديلينگ سايراسين، بو تين دنيا يايрап.

***

۱۳۶۱

آرقاسیز

اُوزل‌دا، بِر غَرِيب پَاخِيرِي يِي قِيپ،

آياق لارينى چاتىپ پوختاجا بُوكُوب،

خانىنگ قامچىچىسى، آرقاسينا چى قىپ،

يالانگاچ يان باشينا، اورماق، اورياردى.

بُودىنا، يان باشينا اوريليان غرِيب،

عجيز قول لارينى، آسمانا، سِرِيب،

واخ آرقام ! جان آرقام دىيىپ غيغىريپ،

دادينى خُدایه، شىلە برىياردى.

خان آقا بو يوردى، ساقلانىنگ دىيىپ،

آرقام دىپ باغىريار، چاقلانىنگ دىيىپ،

آرقادان اته گنه، كُوكله نىنگ دىيىپ،

قايچى بىلن خان لار دۇر، سورىياردى.

- ينه‌دە غىغيرىyar: واخ آرقام !، آرقام،

ھى خان لار غضبى قوتارار مىقام؟

قيامت ئىمده، خان آقا، ياقانگ،

خان آقا، غريبى، سامسيق گورىياردى.

بىرى يورەگ اديب دىدى: آى إنتر!

آرقانگا بىر قامچى آم دىگە نوق، تىنتر.

بىدip سامسيقلانگ آرقانگام إلتر،

غان سچى راپ ھسول يئرلره بارىyarدى.

:- سىز انترمى؟ يادامن إنتر ميقام؟

بىر قامچام ايمىدىم، بولسادى آرقام.

بولماسىن آرقاسىز ختى سامسىقام،

هانى كىمىر؟ قلىچى خانلار سىرىياردى.

بىرلەشىگ

اوغوز قاقانگ قولاغىنى شانگلا دىپ،

قورقوت آتانگ وصىتىن يانگلا دىپ،

آغز آلالىق گىجەسىنى، دانگ لادىپ،

ياندى بوگون بىرلەشىگىنگ، چراغى،

مازارىنگدا، پاراخت يات فراغى.

ظاليم لارينگ تاماسي نى اوز ديره ئ،

آغزى بير تر كمنى أونگە، اوز ديره ئ،

تر كمن ايله اركين نسخە، ياز ديران،

اليميزدە كىمەر خانينىڭ، يارغى،

مازارىنگدا، پاراخت يات فراغى.

بىر بولاي ساق بولانچاق سۇ دۇرلانار،

گوچندە بر بۇلۇپ گۈچيئار دورنالار،

درىيا دولماز بىرىش مەسە، آرنالار،

داما - داما، كۈل ادرىيس بولاغى،

مازارینگدا، پاراخت يات فراغي.

برلهشىگ درمان در تركمىن ايلينه،

خزان دگمىز بىرلەشن لىنگ گلىنە،

قوات بىرسىن علماغا، بىسرىنە،

ياش أولى - ياش كىچى ياقدى چراغى،

مازارینگدا، پاراخت يات فراغي.

***

شاديان تۇىلار

يوزلر دۇلى گولكى، او كجهەلر يىنگىل،

شاديان تويلارينگ تو تىلسىن اىلىم.

آق باغت اىليمىنگ اونگوندە إنگىل،

باغتلى توىلارىنگ تو تىلسىن اىلىم.

قارانگقى گونلرى گچيرانسىنگ سن،

خىرتى اولكامدىن گوچيرانسىنگ سن،

بۇ گون هماى قوشىن اوچيرانسىنگ سن،

آرزولى تويلارينگ تو تىلسىن اىلىم.

يانگلانسىن تو يونىدا، تر كمن او azi،

قوتلاسىن تو يونىگى تر كمنىنگ سازى،

خداي كوب گورمه سىن بو باقى يازى،

عشر تلى تويانىگ تو تىلىسىن ايليم.

آرزو لار گل آچدى گوزل ايليمدە،

‘

آغزى بر تو يلارىنگ تو تىلىسىن ايليم.

***

۱۳۷۷

أميدلى قوشلار

دۇين إكىلن، آغاچ لار،

ميوه بريپ، باشلادى.

آقارسادا، بۇ ساچ لار،

دادىب، گۈنگۈل خوشلادى.

گوز ياش لاردان سۇايچىن،

كۇپ گۇرگى لىردىن گېچىن،

خۇرلىقىدا، پىتق آچان،

حاسراتلارى، تاشلادى.

«دانگ نىملى گوزى» بىلەن،

بال يالى، سوزى بىلەن،

«صحراء» گىنگ دوزى بىلەن،

«پايزاق» بىزە بۇشلادى.

«چركز» بار - يوغين قويوب،

«كرييم شاهيرا» اوبيوب،

«شادمهر» قين ليقى دويوب،

چال ساج لاري چولاشدى.

اولسگ ايندى نه آرمان،

بار آخرى، ياش آرقام^۱

ساق بول «نازمخىدد» جان،

«محمود» آرمان ايسلەدى.

بادلى قول لار بادنيپ،

حسرتللى لار، شادلانيپ،

^۱ - ياش آرقام = (محمود پايدار) (تكه)

کاء «قربانم» يادلانيپ،

ياشладى، گوز ياشладى.

***

۱۳۷۸

قابوس گنبدى (مونگ ييل ليق ياشينا)

عصر لارينگ تۇۋەلى - تۇزغاسى،

مونگ ييل لاپ دىنگانگى قاقىپ گچىپ دۇر.

«بسم الله» در داش بزه گىنگ يازغىسى،

ڭورئەن خيران قالىپ باقىپ گچىپ دۇر.

«امیز الاما»، «قابوس» در، آدی،

یه دگار گنبدی، باقی، شهراٽی،

گچسەدە عصر لار، بی تمز اونگ يادى،

تیموریي، چنگیزی ياقیپ گچیپ در.

یتمیش گز بُو یونى، آسمانا گریپ،

آلتمش گز تولامین آقا اوی دى سریپ،

مونگ بیلدا، مونگ لرچه واقالار گوریپ،

بیلدريم دىك، نورین چاقیپ گچیپ دۇر.

نە عَجب يه دگار، قابوس گنبدى،

دیسیارلر دُنیادە، عَجب زاد، يدى.

يونه شول يه دأده، بر من گنبدى،

غايراسيندان گۈغان آقىپ گچىپ دۇر.

ايرانىگ ملّتى، قوانىار، سانگا،

مونگ ييلينگ گىجه سين گچرىپ دانگا،

قربان گلدى وصىنگ قوانج در مانگا،

تارىخ بىر گوزل آد، داقىپ گچىپ در.

***

١٣٧٦/٢/١ مونگ ييل ليق بايرامى.

بار اتدىنگ

قادير الله، قدرتنگا قربان من،

عجيزه غانيمى، نامه باراتدىنگ.

حَقْ خَدَايِمْ، حَقْ لِيَقِينَگَا فَرْمَانْ مَنْ،

باشلارى بلندى، نامه خوار اتدينگ،

كيمچە يۇغا قىلىپ آقالىق سىزا،

غُرِيب لارى سالدىنگ تۈكەن مازا،

قۇردى يولداش اديپ نېرەسە قۇرا،

قانجقى، قاپلانگا، نامه يارا تىدينگ.

ڭۈل يالى، گورئلى، يارادىپ قۇجا،

كىمپىر، يولداش بولدى مىن دىيەن قۇچا،

شغالا، شام بولوپ اينگ اوادان جا،

گوزەلى، گىرچىگە، نامه زارا تىدينگ.

«قربان» ديلينگ ساقلا، گنالى سوزدن،

كىمپىزدن، ۋوجادان، گرچىگىزدان، قىزدان،

غريپدان، عجيزدن، ساراليان يوزدن،

سايراي حاق ديللىرى نامە لال اتدىنگ.

***

عىدفطر ۱۳۷۳ شمسى

ساغلىقا سَلام

مِنگ دىلىمدىن سَلام آيدىنگ ساغلىقا،

ئَدرىن بىلماڭ، عَذاب بارىن برىپدىم.

هانى ياغدای؟ باش آلمانا داغلىقا،

پشمانا، پیدا يوق، أونگوم گوريپديم.

ساغليق ديهن زادينگ قمتى بولماز،

سِرقاوينگ هېچ - هاچان گولهسى گلماز،

قَضاسى دولماسا، آدمزاد اولماز،

بىله - بىله، غايغا باشيم گيرىپديم.

غايغى - غام، اىچى إكىن آدام جانينا،

كوك اورارميش، دامارلارينگ غانينا.

شىدىپ آجال ياقين لاشار يانينا،

آهيم نامه او زىم، إيليم سِرىپدىم.

خاستا حالدا، يه تن يوق منگ داديماء،

يالنگىزلىقدا، دوستلار دوشيار ياديماء،

مۇندان بىلاڭ، «سانسىز» قۇيان آديما،

«قربان گلدى» دوستلىقدا، بىر ك دۇرىپدىم.

***

برەكت

نەننگ، بىرەكت كوب بولسون،

قىدرى يىليلين مەدىگ، يېرده.

ساچاق، نغىمت لاردان دولسون،

حۇرمەت، قىليلين ماديق، يېرده.

قاتى چورەگ، يۇمشاق چورەگ،

ايىنگ مۇددس، گرەگ خورەگ.

ايتـدـه، دـوـي سـاـگـىـزـلـاـرـ قـىـرـەـقـ،

شـولـ، دـىـهـلـنـ مـهـجـگـ، يـئـرـدـهـ.

أوغشـاـپـ، قـۇـئـارـدىـقـ بـىـرـ چـىـتـدـهـ،

چورەگـسـىـزـ، لـذـتـ يـوقـ اـتـدـهـ.

بـولـارـ بـىـلـ بـهـ بـىـلـ، فـحـطـداـ،

چورەگـ سـىـلـانـمـادـىـقـ، يـئـرـدـهـ.

«قـربـانـىـنـگـ»، دـىـلـهـ گـىـ، شـىـلـهـ،

الـلـهـ بـرـهـنـ زـادـىـ، گـىـلـهـ.

يـوقـسـامـ، آـغـزـامـ دـوـشـرـ اـيـلـهـ،

ايل سانا، گلمه‌ديگ، يئرده.

***

بىلدىرمه

—يوزكىيىك اوز بىر آغساقنى بىلدىرفر،

سِن إنسان سينگ، يوز آغساق نگى بىلدىرمه.

بىلته غريبلىق آدام، اولدىرماز،

اورز غريبىنگ، اوز عجيزىنگ سولدىرمه.

غَرَبِيَّه، گُولَر يوز قُوَّاتِدِر، حارَائِي،

سانگا بىر حُرْمَت دِر، اونگا آبراي.

يوکلذپ باسنانگ گنجى، دُولماز بُو ساراي،

عِجیزینگ سولدیریپ، یادی گولدیرمه.

آرقاپلیپ، امیدپلن گلیان در،

اوژ یاغداپنام، سِنگ یاغداپنگام بیلیان در.

سَهَل مَحْبَّته، مُونچا بولیان در،

منْت بیلن بریپ باغرین دیلدیرمه.

سِنگ گُولر یوزینگه، تِشنه در، زاردر،

أُوزالدار دُنیالی، يورهَگی، داردر.

يو قسيز ديمه، ياويز گونينگ غم خوار در،

دايانجي ايل گون در سِن بر اولدیرمه.

دېلیندن دوشیر مز، يخشى ليق إدسنگ،

- ئىرده - گونگدە قويماز قولينى توتسانگ،

قریان» سن غم لانما، آج - سوسيز ياتسانگ،

آرقانگدا، خدای بار حالينگ آلديرمه.

***

دېرى من

مانگا، اولدى دى يأنلر،

مِنْ، اوله موق، اولمه نم.

تِرمە، شالى گى يأنلر،

شالا، بندە بولمەنم.

آزاد، دوغديم انهدن،

ايکى، دۇغىمن ينهدن.

گىچدىم، ئىلى سىنهدن،

شاغال-دان شام آلمانام.

قاپلانگا، يال بولسامدا،

آرصلانا، بال بولسامدا،

حق، يوليinda اولسىمده،

ايته، قوللۇق قىلىمانام.

کور بولونگ من، دیرى من،

بلند باشلانگ يېرى من،

ظُلْمَه قارشى، شىرى من،

بۇنىيوم بۇرۇپ، بىلمەنم.

- يوقدر، آلين درىندە،

غانبار، ئالىم زىرىندە،

ايلىم آغلان، يېرىندە،

أُورامسى-دى، گۈلمەنم.

«قربان»-دا هىچ ۋۇرقى يوق،

آزاد دوغدى، مِركى يوق.

گِرکى، دُنيا اِرگى يوق،

سیزى^۱ اولدیزمان اولمهنم.

***

ربا - (درصد)

اتلر اېپ، غانلار سورىپ قۇتاردىنگ،

نچەلرىنگ، بار - يوغىنى، گوتىرىدىنگ،

أوزالام بىلىاردىگ، أولى خەردىنگ،

واخ، ايل - گون دىرەدىن آمانه گىلدى.

ربا - دىرەدىن - سىزى، دۇرلى آدى بار،

ايش بى تىر يارد يېپ بوش شەراتى بار،

---

^۱ - سیزى: ظاليم لار - ظاليم لار دىن زىرنە دىگ شاھىر بارمۇقا?

آلماورىينگ اونگ ايزىنىنگ دادىبار،

جان ايليم، ڏرصددن سارالىپ سولدى.

گور، نجهلنگ، خان و مانىنىي قاندير،

كيمهلىينگ اىچىن - باغرىن ياقاندير،

كوب ۾ردرى، زندانلارا ديقن دير،

دادايل - گون ڏرصددن در بدر بولدى.

من دىين، مردلريينگ بىلىنى بُوكدى،

غالبا^۱، گوزلردن غانلى ياش دوكتى،

- باى - غريپ ضريىندان ديزينا چوكتى،

---

^۱ - غالبا : غالبا - كوب

آمان، ايل دارصدن نه گونه قالدى.

جانينگا، بير - يانيار، ايمانينگ ايکى،

آلدininگ مى درصدى؟ بِردىنگمى چىكى،

«قربان» آيدار: شُودم كلمەنگ أۇقى،

لَعْنَتْ دَرْصَدْ، ايل - گون بىچارە بولدى.

***

آباد - دِر

يىغيت بولسانگ، يىغيتلىرينگ گللى بول،

بارلى بولسانگ، غريبلارينگ قۇلى بول،

دِيله وارمى؟ عجيزلىرينگ ديلى، بول،

شىلە بولسانگ اىكى دۇنييىگ آباد - در.

دۇست تۇتىن سانگ سايلا دوستىنگ گۈلىنى،

اوىلن جىك مى؟ سايلا باغتلى گلىنى،

إنىڭ - آتانگ، مدام تاپغىن دىلىنى،

إنه - آتا، خۇرمۇتى إينىڭ اولى زاد - در.

گېپلەمأن كىذنگ، دىيجى سوزنگە پىكرايلە،

آزمى؟ كأان مى؟ بىرەنинە شۇكىر ايلە،

دىنگە نمازىدە دآل، مەدام ذېكىر ايلە،

شۇكىر سىزىينگ آبادىدا، بىباد - در.

«قربانینگ» کلامى، حقينىڭ کلامى،

دۇشمانىنگ دۇش سالدا، بىرگىن سلامى،

قۇل-دا بولسانىڭ بولقىن تانگرىنگ غلامى،

يىخشى يولا سالىيان يىخشى أستاد - در.

***

أوغول قىزغى

إنه آتاني، ايش قاررۇدماز جان اوغىل،

إنه آتاني، ياش قاررۇدماز جان اوغىل،

يا دوكولن، دىش قاررۇدماز جان اوغىل،

بىلىنى بوكىاندەر اوغول - قىز، غمى.

دۇقۇز آى - دۇقۇز گون انىڭ باغرىندا،

آتانگ باشاغايى در اونگشوق اوغرىندا،

نه جپالارچكىپ فرزند، دۇغوراندا،

سونگىنى سوكىيان در اوغول قىزغمى.

آغلانگدا، آغلایان، انه - آتادر،

باغرىنى داغلايان، انه - آتادر،

وقتنگى چاغلايان، انه آتادر،

ديشينى دوكىيان در اوغول قىزغمى.

يىلمىأن قالان درسنگ، يىگىت بولانگى،

بىر قارا گور ، قىزا، جۇفت بولانگى،

أولى لار سانىندا، ثېت بولانگى،

ياشينى ياقيان در اوغول قىز غمى.

قارا ساچلس قىز گىردى دىپ قونيونگا،

دۇرلى اوين قارىشيان در اوئيوننگا،

دوئيون كى تۇقلى، اولى حق بار بونيوننگا،

DAGLARى يىقىان در اوغول قىز غمى.

قربان گىلدى، بىلسىه اوويت باش لارا،

بىلمەسەلر، قارا توپراق، باش لارا،

آخى لرزان سالار داغى - داش لار،

كۈكىندىن قاقىارندا اوغول قىز غمى.

***

تاریخ سیز قوشغى

يخشى نىت

سوزیم سیزینگ بیلن آتا - انهلر،

گچىپ باریار گونلر، آى لار، سینهلر،

شمشاد بويلى اوغلینگ - گۈل قىز سۇنالار،

سیزه چاقاۋەلى، وقتى يە تىدر.

بىگرىم دن آشىپ در اوغلینگ ياشى،

اون يدى-دە قىزىنگ سودالى باشى،

اوزى يالى باردر، دىنگى - دىنگ دوشى،

نأحيل بۇردىپ دۇرمانگ وقتى يەتندر.

آتا - بابالارىنگ، دأبى، نه گوزل،

اون يەدا، يەتندە، دېير اوغول دۇزال،

قىز آمانات دالمى، آخرى - اوزال،

قولونگىزى چىرمانگ وقتى يەتند.

من آخون دأل، واغظ برسانه آتا،

اوغول - قىزى ياقماق گناھدە خطا،

عىب دألدر بىر آز بىر گاءدە، باتا،

اوغول - قىز اوپىورمانگ وقتى يەتندر.

نِصِيبَلِي گُونِبَتَه بِر يَخْشِي زَات،

سِيزِينِگ تَقْلَانَگِيزِ نِصِيبَه، قُوَّات،

أُوال خدای سونگ ساق بولسا شُو ایلات،

تُوْيا دِيلِينِگ يارمانگ وَقْتِي يَه تَنَدر.

عَيْبِ دَأْل در دُوستَا - يَارا يُوز اورماق،

عَيْبِ دِرِ أُوغُلُونَگِي قرق ياشدا گورمَك،

گُناهِ دِرِ گُل قِيزِينِگ عُمرِين سُوورماق،

مِردانه دِيگ دورمانگ وَقْتِي يَه تَنَدر.

«قرْبَانِينِگ» دِيلِه گِي بِير يَخْشِي نِيت،

يَخْشِي نِيت دُوستلار بِر يارِيم دُولَت.

آتا - إنَه! اوْغُول قِيزِي اوْيلِي إِات،

تۇڭل دىپ بارمانگ وقتى يەتندر.

***

تركمىنگ تۇبى

داباراسى داغدان آشان تركمىنگ،

كىلىن مىخمان لارا، آچىق در اوبي،

وصف إتدسم من سانگا تۇييون تركمىنگ،

گىنگش سىز بولماز مىش تركمىنگ تۇبى.

آتا - بابالاردان، قالان بۇ أوديم،

ياغيان در تويونا قاتانج در تۇتىم،

آيديم - سازسىز بولماز هرگىز بو گىدىم،

قاراش سیز بولماز میش ترکمننگ تۇبى.

يىگىتلىرى پۇختا بىللىرىن باغلاب،

سیسلىر آطلارىنگ وقتىنى چاقلاپ،

گللين آتاس اويدە يالاندان آغلاب،

يارىش سیز بولماز میش ترکمننگ تۇبى.

دِم دِرس ماره كە يانگلانىپ سىسى،

دوتارىنگ - قىجاجىنگ بلندى - پىسى،

يورگىلره سالىار ياشلىق هووسى،

باخشى سیز بولماز میش ترکمننگ تۇبى.

«قربان گلدى» آق كجهه وأ قىيل سيران،

كجهه وأنگ اىزى يوق خلايق خيران،

تاباق - تاباق آش در هر يانا يايран،

گورهش سىز بولماز مىش تر كمننگ توبي.

***

شايد

اوستم سراب، اوستى مىزه آبانسا،

اوستمه، اوستم رأگ چاره تاپاريس.

فورد بولوب، فُشون سُورسە وَطنه،

كوردلارنى، قاپلانگ بولوب قاپاريس.

غالا با غاي‌لاري، گورئن در ايليم،

گرگ بولسا، ينه گوررغاي‌لاري.

قريسا، قاررىسى، يكىدى ياشى،

چاقابامىز آزطلانالار، تارلاري.

گوزل صحرام، ايلينگ گونينىڭ اوغرائىندا،

اولاي سامـدا، ذـره آـرمـان يـوقـمنـدـهـ.

اـيلـهـ وـ پـادـارـلىـقـ، آـتـالـارـ دـأـبـىـ،

وـ پـاـ، يـوـغـرـىـ لـاـنـدـرـ، جـانـ بـىـلـنـ تـىـنـدـهـ.

مونـگـاـ! قـوـجاـ تـارـيخـ بـرـيـأـرـ شـايـادـلىـقـ،

بـىـيـگـ مـخـتـومـ قـلـىـنـىـگـ دـيوـانـ شـايـادـ.

بـلـنـدـ باـشـ يـاشـانـ دـرـ تـرـكـنـ پـرـزـنـدـىـ،

قوشغى جىغىم، سىم بولغىل بىر شايد.

***

فراغى حقدا

قدرتلى انسان

(۱)

قارشىم-دا ياتىر قدرتلى انسان،

قىورىنا، باقىان خيران من خيران،

ديوانى دۇلى در، دۇر-دانه سوزدن،

اونونگ يالى انسان هىدۇقورميقان؟

(آدی مختومقلى، آدینا قربان).

(۲)

قارشيم- دا ياتير قدرتلى انسان،

درجه شهراتى، ديسنگ اولاقان.

شغىلارى، عصرلارا كوك اوران،

شىلە بر اولاقان هي دوقورميقان؟

(آدی مختومقلى، آدینا قربان).

(۳)

قارشيم- دا، ياتير قدرتلى انسان،

حقيقىتنگ قولى، عدالتى كأن،

شىلە بىر وپالى هي دوقورميقان

(آدی مختومقلی، آدینا قربان).

(۴)

قارشيم-دا ياتير قدرتلى انسان،

حکمتلى سوزلرى، بار درده درمان،

مقدس بىر ميراث، يەدگار قۇيون،

شىلە بر حکمتلى، هىدوچورميقان؟

(آدی مختومقلی، آدینا قربان).

(۵)

قارشيم-دا ياتير قدرتاي انسان،

ياشان اكن، ئالم لارا باش إگمان،

اركين ياشايىشنىڭ، نسخه سىن يازان،

بىلە بىر قدرتلى، هىدۇقور مىقان؟

(آدى مختوم قلى، آدىنا قربان).

***

١٣٦٩ / ١٩٩٠ آقتوقاي

مرد ياشا

زور اونگوندە اگىل مەدىم، دودى لر،

آتالارى دىيپ دىر: دويىگى تيان در.

كوب دوست دىيان لرىيم يوزىن سودى لار،

دىدىم: «دانا»، نادان لىقى او تيان دىر.

غريب ياشاسامدا، مِرَد ياشان درين،

گورگي، حاسرات داغين مِرَد آشان درين،

ياغرنيمي يالنگيز، مِرَد، قاشان ديرين،

تىغ ياراسىن چكديم، چونكى يىئياندر.

دىل ياراسى، ياقدى ايليم منىنى،

بىر كلام يازسامدا، قويمن سنىنى.

واخ نيلايين دوست دونوندا، غانيمى،

لاي لار قالار، دُور سُو آقىپ گىتىاندر.

باشيم إگسم، مِرَد باشىمىي إگدىم،

دِگمه دىگە دِگمان، دِگنه، دِگدىم،

مِرَد آتا - جپاكس انهدن دوغدىم،

يالان شهرات باسيم ساندان اوتياندر.

قربان ييت، دنياده آدينگ بى تمەسىن،

منت بيلن، مردينگ ايشى بتمەسىن.

ايليمينگ آيااغنا دكن، ياتماسىن،

ايل آلادا بيلن شاھير ياتياندر.

***

گچگين

اوليم ياسديقندادوستلار، آليب باريان ياشيمدا يوق،

گورئين دىيان بالالاريمى، هىچ ييرىدە قاشيمدا يوق،

دوست نيرئددە دوستنگ كوبدى، آدينگ توتيان داشينگدا يوق

غريپ سينگ غريپ شاھيريم، ياسين چيچاق باشينگدا يوق،

گوبه گنيگ او زينگ كسن سينگ، كوفنی نگام او زينگ بيچگين.

آغلاب دنيا اين مه دينگمي؟ حاسرات مدام سنى بوغدى،

باغرينگدا بسلاپ سطيرلنگ، قوشغى لانگام آغلاب دوغى.

«خطيبى» لاقام آلان سونگ، قوشغينگ قايىناپ جوشوب چوغى،

اللى ييرنجى بهارينگ، سين لاپ خزان يئلى، دگدى،

عزرائىل او زادسا، مى بى، او زينگ قويوب او زينگ ايچگين.

شوندا، دينگه برجه دوستنگ، يوق دوستنگ دأول خود دوغانينگ،

«حاساردان» مى؟ يا «سونگى دان»؟ تاپىپ شىپا پوداغى نينگ،

«دۇيماديم خور» مى؟ «جيحون» دان؟ آلىپ باليق يودا غانينگ،

يا غى مى؟ يامانگزىنگ چەتىن؟ بريپ سانگا أول دوغانينگ،

آياق اوسته قالدينگ قربان، ايل آلقىشىن آلىپ گچگىن.

***

تركمىن ادبياتىنىڭ استادى قربان صحت بىخشانا باغيشلايان.

يانداق

ياتان يئرينگ ياغتىاي كوبگانم،

من اوچىن دوغورىب سىينگ سن زىباىنىم،

اوندا، يانداق دألى ديم بائگۈل ديم منم،

بائگۈل قىز عشقىندادا، دألى - ديوانه

نه آراسا باشلانیپدی سویگی میز

دیلدن- دیله دوشوب اول پاک دویغی میز

دنیا بیزینکی دی، یوق دی غایغی میز

اول بیر قیزیل گُل دی من بیر پروانه

شیله بیر یورگ لر پاک اکن سادا

ذره چرك بار دیسم، بیل من گنادا

آصیل بیر گودگلیگ دوشمزدی یادا

باریپ گلیشر دیگ دینگه گورمانه

اول منینگ دنیامدی دینیم ایمانیم

باشیم قربانی دی، پدادی جانیم

غان بیلن یازیسپ دیق سویگی پیمانیم

كُوب حياللار باردى دوران سورمانه

دمىندن-دم آلىپ يولا دوشىرىدىم

جرەئىم دىپ جوشۇپ قوشغى قوشاردىم

ايکى گون گورمه سىم يانىپ بىشىرىدىم

گىچە يارى، هوولىقاردىم، بارمانه

كىيم دىيردى سانگا گىجانىنىڭ يارى

گولىپ قارشىلاردى اوى لرنىنىڭ بارى

سونگام يكە قوييوب ياربىلن-يارى

قو يولمازدى عاشقلارى آرمانه

اوندا يانداق دألديم منم بر گلديم

پاک سويگيمه باغلی بندىدىم قول ديم

بىردىن يانداق بولدوم سارالىپ سولدىم

آرامىزا، إللر دوشدى، بىگانه

آبىدمانگ مننگ ساواچىم شول براڭ اكن

منى يانانداق شول بىر دىل اكن

ايچىمدن دورماڭ مىش، نه بىر دىل اكن

سايىل لاردىك باشلادىم ال سرمانه

ساواچى قىز خېرم اوزى يالى بوش

دىمە بو واقادان ساواچىنگ گۇونى خوش

لاليگە خزان مىش من يانداقا قىش

خزان؟ ياقيش؟ زار بولديم من درمانه

«سن بولماسانگ صنم جان دی شاهيريم»

اينه من سنگ زهرانگ، سنم طاھيريم

سانگا اوندان صنم بولماز پاخيريم

اولا زارميش بير باي قويينا گيرمانه

يوقا!!! بيله دألدير، دأل دير آغلاديم

بير کوز آليپ خودكورساقمى داغلاديم

گيدسه - گلمز يولا، بيلي باغلاديم

عُمر باقى لاليگ دى يىپ يورمانه

فراگي دى «منگلی» قىزى يادد اديپ

كوب گزديم من ياد ايل لارده داد اديپ

ماحال - ماحال يانان گوونى شاد اديپ

بو آه لاردان داغ لار گلمر، لرزانه

- سن دى زهره توتپ بىلمز جايىنى،

دۇيانى گىزمىدە تاپمان تايىنى،

ايکىدىيىپ بولماز آسمان آبىنى،

آسمان آبى شول آى غريب قربانە.

***

١٣٦٨ شمسى، على آباد - آق قلا

به مقصود تجديد زيباترين زيبايهها.

«ناموس عار، شهیدی الیاس باستان»

ایله نسخه

غَضَبْ غَايِراتْ دُونِينْ گَيِّيپْ،

گُور اوغلی لانگ ايزين توتنىگ.

بِير باشا، بِير، اوْلِيم دِيي بِيپْ،

ناموس - عار، اوغرىندَا اوتدىنگ.

تركمىنگ، غايِراتلى مِردى،

لرزانه سالىپ، ناماردى،

غانىنگ بىلن، بُوپاپ يوردى،

باشىمىزى، بلند اِتدىنگ.

باطرلارینگ آدی، بى تمز،

ايل اوغلۇنى، ايل اويندماز،

ظاليم، ظلمى، اوzac گىدمز،

ايله نسخە قويوب گىدينگ.

«قربان» قوشغوسىندا بارلار،

يخشى آيدىمىندا، زارلار،

زمان، ظاليملارى خوارلار،

گونش يالى،غانلى باتدىنگ.

***

« ١٣٧٣ شمسى بهار »

سېرداش

مونگ آيلانسانگ آزدیرجىيەم داشينا،

عُمرە، عُمر قوشيان سرداش تاپدىرماز.

گوندە يوزمونگ قربان بولغىل باشينا،

ياشينىڭا، ياش قوشيان باشداش تاپدىرماز.

نېيت زىڭا گوارا، يار بولار، اقبال،

اقبالينىڭا گورا ساتاشار وصال،

ھركىمە قول بىرمىز بىلە بىر پس پائىل،

پاڭ يورگ، يورگدىش يولداش تاپدىرماز.

گۈلۈپ أويىناپ گچن بولسا خوش گونلر،

حأضر أونگىدە ياتىر جوشما - جوش يىل لار.

شىلە ياشايىشى آرزو لار، ايل لر،

گوونى گىنگ گولر يوز باشداش تاپدىرماز.

شاھير قربان گلدى قوانىار سىزه،

گولر يوزى ساپاق مونگ گلىن قىزه.

مونگ گون سلام بولسون برجە گون دۇزا،

شىلە بىر سخاوت سرداش تاپدىرماز.

***

وپالى البرز

دۇنيا دورأپ باشىن آسمانا گىرەن،

وپالى البرزيم، وپالى داغيم.

مۇنگلرچە عصرىنگ گۈرگى سىن گۈرەن،

چپالى البرزىم، وپالى داغىم.

قۇۋاڭ لارىنگ قەرمانلانگ نىپاسى،

پناھ تاپانلارىنگ دىلده شناسى،

بىلد باشىنگ دىيانگ عجب بناسى،

صفالى البرزىم، وپالى داغىم.

وپالىسىنگ عصرلار گۈزىنگ يولدا،

أوتور بر قاراشىپ، انتظار قالدا،

أوقچى «آرش نىڭ» گۈز قاراق بولدا،

وپالى البرزىم، وپالى داغىم.

قاراشماق دان يانگا ساچلانگ آقاردي،

آرچالارينگ مونگ يي قيليب گوگردي،

بىلدرييم لانگ «آرش نگى» چاقيردى،

چپالى البرزيم، وپالى داغيم.

سَحْرَ گُونش شُعله سینی ساچاندا،

تونلىگى يوق اديب آقليق آچاندا،

دُومه - دُومه گوزدن ياشينگ قاچاندا،

يانيار يورگ باغرىم وپالى داغيم.

***

دانشگاه صنعتی امیرکبیر تهران - همایش البرز ۷۷/۱/۲۴

ایلينگ بيلن بول

بأش كتاب اوقادينگ عالم سرئمه،

باش تومانيم كوب ديب قيتاق قرهئمه،

دمير آتلى كويدر گوگده، يورئمه،

بأش گونليگ ميختمانسينگ ايلينگ بيلن بول.

قاچان الله دىير، قوانام، الله،

نه قاچان ميز بولسون نه قالان يولدا،

قات - قات جايدا ياتان شونى بک بلە،

ميختمانسينگ بودنيا، يولينگ بيلن بول.

يەلينگ يئل دأل دنيا يى آلحاق يألى،

بادينگ باد دأل باقى ليق قالحاق يألى،

ديلينگ ديل دأل، عجيزى ديلجگ يألى،

ميخمان سينگ خوشاماي ديلينگ بىلن بول.

إشده دينگمى ديل يارا تبمز يارا،

سنه باردىل بىلگىن ايل ده بارا،

آدام يالى ياشا بولما يوز قارا،

بو بىل لار باقى دأل بىلينگ بىلن بول.

قايقاريب گزدوشنىگى يەله بريپ،

بلندوت باشىنگى آسمانا گرەيپ،

ئيرىالي سخى بول ساچاقىنگ سريپ،

چندن آشا اوسمه يئلينگ بيلن بول.

يئر يوزين آلاندا قويوب گيدمهلى،

ترمه شاللام، كوفين گى يىپ اوتمەلى،

آخرتنيگ غمین اىي يىپ ياتمالى،

ميخمانسينگ، ميختمانسينگ دينيگ بيلن بول.

قربان گلدى ايلينگ - گونينگ قربانى،

باش گونيم - خوش گونيم دىيپ يورمانى،

اوزينگ بيلمان آچارسينگ سن آرانى،

آرا آچملمانقا ايلينگ بيلن بول.

***

انسان

قوجا تاریخ سن بیر دیل لن گورألى،

انسان نهننگ دوراب ناحيلى گوردىنگ.

سنی يازان دورلى دومن، يالانچا!

ناحيلى جدهدىنگ ئاحيلى دوردىنگ.

سوزلە تاریخ! سوزلە! حق دانام سوزلە!

سانا يالان يازان، يازىجى لارى.

ياقولقىانگمى؟ من قورقىيان دوغرى دان،

إرسوا، إدئرین، ازى جى لرى.

عصر لاردر اولارسى اويناق لاب

قورجاق يالى اوپيا يارلار انسانى.

يونه من قورجاق دأْل بلکى بىر انسان،

انسان يالى تانادرىن، انسانى

انساندا عقل بار قوجور بار غيرات،

سندن يوقاراقي إم دوره دن انسان.

حقىقت يولىندا، دىنمان چالى شىب،

عَدالت يوقلىقنى جارادن انسان.

انسان سى بولما سانگ دنياده بولماز،

عجيز توتما او زىينگ دنيانگ اىه سى.

سنگ قوجىرىينگ سودان نفت چىقارىار،

گوزل لیگینگ دیرەگى هم سويھىسى.

نېھ يوزلن يارىن اى قوجا تارىخ،

آدى انسان، انسانلىق دان داش لارا.

منگ دىليمدن جوغاب برسنگ منت دار،

سېرادسىنلر، مازارلىق دا - داشلارا.

«نچە من دىيىن لر قوم بولوب ياتىر،»

شاھلار - بگلر خانلار ياتىر سانى يوق.

شول داشلارام اول «من» لردن يخشى راق،

ديللىن جىڭم، آرمان ولين جانى يوق.

***

تۇى توپىان جۇان^۱

تۇى توپىانگىز، قوتلى بولسون توپىونگىز،

بىلند بولسون، مدام شىمىشاد بوبونگىز،

كىم سىز بولسون، تازە قورىيان اوپونگىز،

باغتنما فۇانىيىپ، تۇى توپىان جۇان.

آق باغتلى بولونگ، مدام آغىزى بىر،

گۈلۈپ اوپىناب، ياشاورىنگ بىر عمر،

إل اوران نگىز بولسون آلتىن كومىش دىرى،

---

^۱ - جۇان: هم اوغلانا، هم دەقىيزا، جۇان دىبىلىار. يېگىت دىسگ دىنگە اوغلانا دىدىيگەمىز.

آق باغتا قوانیپ توی توییان جوان.

انگه - آتانگا^۱، مهربان بولسون،

دوغان - قارداشینگا، گلیوزی گولسون،

سنگ بیلن آچیلسین، سن بیلن سولسون،

باغتینا قوانیپ، توی توییان جوان.

فودا، آرقاداغ در، همیشه گرگ،

بو گون برلشن ياندر ايکي پاك يورگ،

ساچاق نگزدان، اگسیل مه سین آق چورگ،

^۱ - انهسي يوق بولسا زهمتكش آتانگا مهربان بولسون آتاسي يوق بولسا چباکش انگه مهربان بولسون منياپي پاكيتيم بولسا بوتين عمرىنگ سانگا مهربان بولسون. شيدىسک اونگات راق بولار دېيپ ماصلخات برييلدى، اوپى سياپ بولقوشىنى هييشەلىگ بىر قوتلما نسخه دېيلىپ، اوپى آيل مانگا چىندان مىت قويىدى لار. ساق بولسون لار.

آق باغتا قوانیپ توی توییان جۇان.

«قریان گلدى» ياتان بخت لار آچىلىسىن،

نەصىب ادىپ، نىكاھ سۇلار اىجىلىسىن،

ھمىشە توی بولسون، سەچىگى سەچىلىسىن،

باغتىنا قوانىپ، توی توییان جۇان.

***

شەھىد باخشى و سازنە، أراز مەمەندىكە باغيشلايان.

چالىنما دىق مۇقام

دانگ شىمالى إسىن آيىپ او سنده،

گۈن شاپاقى بولوت لارى كىسنده،

يالتاليق أوقى سى بىزى باساندا،

أوياد ياردى سنگ دوتارينگ أوازى،

أراز مُخّمَد دى چاليان بو سازى.

مُقام لارى ايز - ايزينا يانگلادان،

اوزاق دأكى قولاق لارى شانگلادا،

أويانماق مقامىن بىزه آنگلادان،

أوياد ياردى أول دوتارينگ أوازى،

موقاد دايى مىزدى چاليان بو سازى.

غانيمينگ ياغىسى، عجيزينگ يارى،

هنارينگه خايران بخشىلانگ، بارى،

دللن دردينگ ديلسيز ياتان دوتاري،

أويادياردى سنگ دوتارينگ أوازى،

شهيدلر، شهيدى چاليان بو سازى.

يالانچىدا باش اگمه دينگ ناماردا،

بو دنيا قفسدى سنديى جوماردا،

يازيلان در آدينگ آلتين طوماردا،

أويادياردى شول دوتارينگ أوازى،

ُوراز مُخّمَد دى چاليان بو سازى.

پوللى لارى بير كوبكه آلمادينگ،

بگنگ قولى، باي نوكرى بولمادينگ،

خان آقادىپ بندەلىگى قىلمادينگ،

اويادىاردى سنگ دوتارىنگ اوازى،

موتماد دايى مىزى چاليان بو سازى.

داشىنگا اوישبدى بير توپار مىكر،

پأىل لرى يامان مىش اىچى بىد پىكر،

بلند باش اوليمه تن بردىنگ شۇكر،

اویدیاردى سنگ دوتارینگ اُوازى،

شهیدلرى شهیدى چاليان بو سازى.

بلند باشلى انسان آزاكن اُران،

ناماردلار دُوري اکن بو نامارد دوران.

حاقان تاپىلارقان، غانلارى سُوران،

اویدیاردى بال دوتارینگ اُوازى

أراز مخّمّد دى چاليان بو سازى.

***

مسکین قلیچ حقدا:

دانشجولارا

بو گون ایلیم بگنجیمینگ چاگى يوق،
مسکین قلیچ کوب، آغلانینگ بس بیزه،
يازشمالى باقى بهار اُس بیزه

قوانیارین، قوانارلار عصرلار،
مسکین قلیچ يازدیر سانگا پاصليل لار،
دانگ شمالى باقى بهار اُس بیزه.

«كاظم خوجا» پيشکمرىنگ كمرى،
اوزاق بولسون دانشجولار عمرى،
يوقىمىلى جابهار يەلى بهار اُس بیزه.

مسکین قلیچ پاراخت يات دينج يات،
گونش يالى سايخلالى دۇغ راخت يات،
ياز شىمالى باقى بهار اُس بیزه.

آرزولارگل آچدى گوزل ایلیمده،
قلم جوشىپ دۇر ساچىلىپ ديليمده،
دانگ شىمالى باقى بهار اُس بیزه.

***

اردىبىهشت ۱۳۸۰ - مسکین قلیچ نگ بايرام چىلىقى.

چاقالىق دورى

آياقىمىز يالانگاچ، بالاقىمىز كوله،
إِدِيلْ دُوبِن يالى داچاقلالار بىلە،
شىدىپ گچردىك بىز چاقالىق دورى،
ايلغاشىپ گيدىرىك يالين لى چولە،
ايلى انجىدماناساق پائىمىز دوغرى.

آد- داقاردىق گۇوين تىمزلilikدن دآل،
چاقالىق دان ايچى تىمزلilikدن دآل،
تىرس له شىرىپ گچردىك بىز هىزلىك دورى
شىرىپ گچردىك بىز هىزلىك دورى،
ايلى انجىدساق پائىمىز دوغرى.

مانگا قالقان قولاق آد بىردىلەر،
بولسامدا هەمە دن اىي گوردىلەر،
دالاش سام آرقام دادىگ دوارادىلار،
شىدىپ گچردىك بىز گوزلىك دورى،
ايلى انجىدساق پائىمىز دوغرى.

شول بىل لاردا مەء كىلدى مالايدان
ايلىكى اونى سىنلاپ گوروپ قولايدان
بولسا داكم دألمىش كوله جالادان
شىدىپ گچردىك بىز چاليق دورى
ايلى انجىدساق پائىمىز دوغرى.

«جالاي» بىلن گورەش دردىك «قىرەدى»
شۇكى جالا يا بىرتاي دورەدى،
نيه بىربار آرتدى گلىپ «تورەتى»
شىدىپ گچردىك بىر هىزلىك دورى
ايلى انجىدساق پائىمىز دوغرى.

«عطارود» دىپ تاپىلادى بىر «بلا»،
بارىنى يىقان سونگ دىدى سەن گلا،
شىدىپ گچردىك بىز گوزلىك دورى.
بىقىلدىم ادسىم دە يۈزمونگ تىلا،
ايلى انجىدساق پائىمىز دوغرى.

«آنناقربان» آشغابات چاسوزلۇردى،
«بايرام تكە» نىردا «ھەندى» گوزلاردى،

شیدیپ گچرديگ بيز چاقاليق دورى
شو وقت لارام دوردى طالپا ايزلاردى،
ايلى انجيدساق پأليميز دوغرى.

مأج جان، الله مراد، بگليمدە باردى، صفر آزادىما بودنيا داردى،
شیدیپ گچرديپ بيز هزللىگ دورى
قليچ قيامتم، وپالى ياردى،
ايلى انجيدساق پأليميز دوغرى.

خدر آقا بيزدن بولسا أولى دى، هرنە بولسا چاقالارينگ گلى دى،
آدا آخون ايشان حقنگ فۇلى دى، شیدیپ گچرديگ بيز گوزللىگ دورى
ايلى انجيدساق پأليميز دوغرى.

سويگى كوچه سيندەم باريچە يارىم، قربان نيازى در، قلى دى، سارىم،
مُخّمَد - يول جانام توپده در كارىم، شیدیپ گچرديگ بيز چاقاليق دورى
ايلى انجيدساق پأليميز دوغرى.

آتنا ملاينگ قونگشى لانگ يخشىسى، كجيڭ قربان او ترشيق لانگ بخشىسى،
بايلى بولدى باخشى لارينگ بخشىسى، شیدیپ گچرديگ بير هزللىگ دورى
ايلى انجيدساق پأليميز دوغرى.

نياز قوچى حقدا، كوب زاددىسنگ بور، اونونگ قوچى ليغنا دستان دوزسنگ بور
طاغان جان، دنياده هر حيل گرسنگ بور، شیدیپ گچديگ بيز چاقاليق دورى
ايلى انجيدساق پأليميز دوغرى.

هي ياددان چيقارمى كاكاباي، خوجا، عوضىنگ آرقاسى أوخاللى اجه،
موخىنى يادلامدا غمدولار ايچە شيدىپ گچرديگ بيز چاقاليق دورى
ايلى انجيدساق پأليميز دوغرى.

سُوین موخماتمی، بايرام بردیمی، آقالینگ آقاسی اراز دُردىمی،
عبدی کل نرسه عشرت گوردىمی، شیدیپ گچرديگ بیز گوزلليگ دورى،
ایلى انجيدساق پأيميز دوغرى.

بايلى خوجانگ ساچى ايىدن چالاردى، بايارپات تيق مدام ايزاقالاردى،
سارى جيق كسل دن گوزى مولرى، شیدیپ گچرديگ بير هزللىگ دورى
ایلى انجيدساق پأيميز دوغرى.

ميرزه نرسه ده كوب گورگى گوردى، ستار ايده لمانى ايلهال سردى
حاجارجا بر باش گون دوران جيق سوردى، شیدیپ گچرديگ بیز چاقاليق دورى
ایلى انجيدساق پأيميز دوغرى.

خوش گلدا گور اوغلى آدبريليانى، بىلمەدىم «بيڭمراد» آيدسانا هانى؟
استاد نيرده بولسا ساق بولسون جانى، شیدیپ گچرديگ بیز هزللىگ دورى،
ایلى انجيدساق پأيميز دوغرى.

آقە چاقاقدا آرتىست سراردى، غرېبلىق دا، جليل يوماق ساراردى،
بايرام جيق دا بردكانه ياراردى، شیدیپ گچرديگ بیز گوزلليگ دورى،
ایلى انجيدساق پأيميز دوغرى.

گمانىم قالاندىر كىچى آنناقرىبان، ساويلاسا ياخشى بىزدن قىن گورمان،
آى! هو! برجگ بوردى پلكه پرمان، شیدیپ گچرديگ بیز چاقاليق دورى
ایلى انجيدساق پأيميز دوغرى.

موسى تكه باريميزينگ باشلىقى، آنا كاكا گورمان اوتدى ياشلىقى،

شیدیپ گچرديگ بيز هزلليگ دورى طاقان قارانگ زهربولدى خوشليقى،
ايلى انجيدساق پاليمىز دوغرى.

سوين چورى يالى گلشىگلى يوقدى، بىلمەدىم هايىسى بر يامان گوزقادى،
آخرم بر شوم گوز ياشلىقين ياقدى، شيدىپ گچرديگ بيز گوزلىگ دورى،
ايلى انجيدساق پاليمىز دوغرى.

إوى دادمىنى اوقووا سالدى، چارەسىز اجمدن كوب آلقىش آلدى،
بىز يالى يتمە بىر گوישلى قولدى، شيدىپ گچرديگ بيز چاقالىق دورى،
ايلى انجيدساق پاليمىز دوغرى.

عطاشەباب، قاقام بىرى سرداشىم، باشىلە كان مېشو موخد قارداشىم،
قربان يىگن دىيپ دولىدى داشىم، شيدىپ گچرديگ بير هزللىگ دورى،
ايلى انجيدساق پاليمىز دوغرى.

مونگ شكر حاضرم شول قربان يىگن، قولدان برايش گلسە ايل درده دىگن،
آرمان! قين دا گورمه دوغانى دوغان، شىلەر أك باشلانىيار اورتايаш دورى،
ايلى انجيدساق پاليمىز دوغرى.

يارانلىقدا باردردىمى يىلن لر، ۇمرىيم بويى آرقامدا داغ بولان لار،
سيزىنگ يىلن آدلارى سونگ گلن لر، باشلانسا باشلانسىن اورتاياش دورى،
ايلى انجيدساق پاليمىز دوغرى.

***

عاشر آبي (محرم) ١٣٧٣

اھلی چاقالیق دا بىلە گزن عزیز لرە غېشلايانچى آدى گلن بولسون چە گلمان.

قربانلىق

يادا سالىپ گچن گوزل ياشلىقى،

ابچمى گېپلەدیان، گلىار قربانلىق.

قايدىپ تاپار ميقان بىز اۇل خوشلىقى،

«هندىيللىگ - بادآلدىق، ارتىر قربانلىق.

گون ياشاردى قىز لار لائە، قاقاردى،

لائە قاقىپ يۈرەگلرى ياقاردى،

قىز، جۇانا، جۇان، قىزا، بارقاردى،

چاتمادىكى لياردى، حۇقە فرمانلىق.

قربانلىق گليارديپ چاتمادىكىلىپ،

قوشاتاي، بادآلىپ كأته يىقىلىپ،

دىيىشار دىلار: بار گناهلىرى دوكىلىپ،

قربانلىق بىر ايليم اوچىن درمانلىق.

چاتماسىز اوى توركمىن چولىدە بولمازدى،

عىيد - عىپ دألى دى بىر يوز سولمازدى،

جانلى چالماق غريبە قىن گلمازدى،

ايندكى قربانلىق، دۇرشي آرمانلىق.

«قربان» پدا بولسون قاررى ياش لارا،

قودلا يارىن عىيدى بلند باش لارا،

تركمىن قايم در فرض، ايش لره،

بولماسا اوورام بولليق، ارزانليق،

قاپيشسا، قاپيشسين گلر، قربانليق.

***

۱۳۷۸/۱/۷ شمسى.

ناموسیم

دُوین دى آدينگ گِلسه لالدى اول ديلى،

دُوين دينگ سن تركمىنگ گُلالگ گُلى،

بُو گون ياقانگدا در هرناكس، إلى،

اي خدایم قوچ يېگىتلر نام بولدى.

قىز - گلينى پارخى يوق در بى ماحال،

كوجەلدە سرگزدان در بونە حال،

ناموسىم آلاندان گل جانىمى آل،

بو گون ناموس هر شغالا شام بولدى.

اي خدايم آل بو جانى گور مائى،

تركمىن دىيپ قابارلىبىم يورمالى،

دۇور شومى؟ شىلە دۇور سورمالى،

گور باق ايليم شىلە بىر بدنام بولدى.

حىف دالمى گل بدنىنگ ناكسە،

حىف دالمى نازك تىينىڭ هركسە،

شahir قربان يانىپ دىيار واخبسە،

جان الله‌هیم مردگر چگلار نام بولدى.

***

ياناين

نه حاسابدا، نه ساندا، سن،

درددن يوره‌گى غاندا سن،

پايلانشيقدا، اوياندا سن،

قويونگ درديمه، ياناين.

گويه دنيانگ، غاييفي - غمي،

تابان يالي سايلاب منى،

تابمانى دردلرمه، إمى،

ام سیز در دن قوی سونا بین.

غملى گونى نگيز بيز گرگ،

شاد گونى نگيز بيز بى دره گ،

بوز هايقديم اى بى دره گ،

دره گلى يئرده قوانا بین.

قونجاق آزار سیز يئر تا پسام،

بولار بولماز گپ دن سپسام،

آرصلان يالى دردى قا پسام،

آسلش مانگ بيردا يانا بین.

ساندا - چوتدا يوق سن قربان،

اوز دردينگه تاپ بير درمان،

گليانسينگ شول عشرت گورمان،

شمشداد بويونگا، دونايين.

***

١٣٧٦ نودهكتول

ياز ياغيشى

ياز ياغيشى نينگ گوركينه، يه تدجگ گوزللىگ بولماز،

دينگمز ياغار اركينه، توؤللا - تديير، آلماز،

هردامجاسي دۇر - گوهر، آلتين - كوميش دىنگ گىلماز،

ياغ ياغيشيم ياز ياغيشيم، يئر يوزى الوان بولسون

تشنه چول حاسرات بيلن، سانگا گوزين ديكيب دُور،

آرپا - بوجدار سولميراب، نازك بيلين بوكيپ دُور،

جرەن جانلى بارىسى، گوز ياشينى دوكوب دُور،

ياغ ياغيشيم ياز ياغيشيم، تشنه چول ريحان بولسون،

سۇلىجا كومىش دامجانگ، هربىر دردېنگ، درمانى،

ياغىشىنگدا عاجايىپ، قويىيانگ ھىچ آرمانى،

شىلە گوزل ياغى شىنگدا، مونگ حكمت بار مونگ مانى،

ياغ ياغيشيم ياز ياغيشيم، چشمەلر روان بولسون،

پنتق آچان آقاجلانگ، اشیديانگمي سازينى،

دامدامينغا غُوديراب، هِنگىلى، آوازىنى،

چكىر جمله جاندارلار، دامجالارينگ، نارينى،

ياغ ياغيشيم ياز ياغيشيم، بير هزيل دوران بولسون.

قربان گلدى غُزلىم يازا باغيشلاپ يازديم،

ياز ياغشىنىنگ گوركىنى، دورلى ناقىشلاپ يازديم،

غزل كونگل خوشليقدا، كونگلىمى خوشلاپ يازديم،

ياغ ياغيشيم ياز ياغيشيم، كونگل لر جۇوان بولسون.

***

قربان آيىنيڭ اوچى ۱۳۷۴ شمسى.

«آیدیم» اُراز گلدى الياس حقدا:

بى آجال درد

دو تار بالانگ مى دى، ياسن بالاسى؟

بالاسين با غربى ندان ام دره ئن با خشى.

«قاراقان» نگ، غيسغە بهار لآلەسى،

سايراندا، بلىلى، دينگدرەن با خشى.

إننگ «هودى» سيندن آلدینگ مى الخم؟

ملى آقابرىدى مى، جادى لى ملحم؟

جادى لى ملحم دن جان آلايپ الخم،

جانىنى دوتارا، سينگدرەن با خشى.

الیاس آقانگ اُراز گلدى دۇغىماسى،
جانىندان جان بىرىپ يانگلان نىغمەسى،
يۈرەگىلدە قۆيىپ گىدىن تاغىماسى،
گوز ياشىم سىل ادip انگدرەن باخشى.

«غاراسىدلى» خالىپانى، جوش دران،
آيدىم - سازا غانات بىرىپ اوشدران،
قربان گلدى نگ عىقل ھوشىن گوشدىران،
سوزلرىم دىلىمە دونگدىران باخشى.

***

۱۳۷۱ شمسى ایران

(آيديم)

نظرلى استاد

أول آجي ييل لاردان، سويچى يادگار،

حق نظرىن سالان نظرلى استاد.

آرمان آرامىزدان آلدىنگ يېرىبار،

وَصِينى آلتىن دان يازارلى استاد.

باش خالىپانگ «اوركىت» آقانگ ذورىادى،

قولاغىندا، «چالمان» باخشىنگ اى دادى،

«وليم كوز» خالىپانگ دىرى شايدى،

شانينا قوشغى لار دوزرلى استاد.

«اراز مخّمد» دن، «عاشر» باخشى دان،

تعلیم آلیپ يوره گینه نقش ادهن،

«قوجا» باخشى «موسى» آلقىش بخشى ادهن،

حاودر تايلى بىلن گذرلى استاد

قربان گلدى آيدىم سازىنگ بىمارى

«ياندىردى بى بى سى» بار دردە دأرى

«دېنى آقا» - «قزاق پانق» خوجانىنگ يارى

جيچون بىلن بحرى خزرلى استاد

«آرامىزدا يوق در نظرلى استاد»

***

(آيديم)

قزاق پانق هاني؟

بو گبجه بير باخشىمنى اتدى مانگ،

نأحيلى ادركام بو گيچائى دانگ،

زارين لاب كويسه يان بىيىگ قزاق پانق،

باخشى لار باخشىسى قزاق پانق هاني؟

سيران ادن «نوايى» نينگ باغنىنا،

اونكى سونگلگىن بُويان آيديم ياغينا،

ايىنيپ چيقان شروان پردهئنگ داغينا،

ياخشى لار باخشىسى قزاقنىق هاني؟

آيديم - سازدان آرمان آجدىنگ آرانى،

اھلى ايلينگ يئرەگ دىشى، يارانى،

تايىپ بولماز بىلە يئرەگ پارانى،

باخشى لار باخشىسى قراقق پانق هانى؟

قربان گلدى او تر غملى گىجهلر،

او تمەدىمى، مونچە او تىن موچەلر،

شول گىجه آخ چكىپ ديدى نچەلر،

باخشى لار باخشىسى قراقق پانق هانى؟

انسان لانگ ياخشىسى قراقق پانق هانى؟ دىنگيزينگ قونگشىسى قراقق پانق هانى؟

***

١٣٧٠ شمسى.

(آیدیم)

ایکی آرا يول آچیلانی حقدا: ترکمنستان - ایران^{*}

دُوشو شوق

بیر عاصیرا قولای ظالیم آیرالیق،

آغیز يوکینگ، آجى دردینگە ياندیق.

مونگلرچه غارعیشا، قالان آیرالیق،

دُوشوشوق بادادان باریمیز غاندیق.

نه ننگ جاق - جاق ادیپ گولمه سین ایلیم،

لۇورداپ گل آچدى صحرامدا گلیم،

آرقایین دنیادە سايرارمنگ دیلیم،

چونکی او زال داندا بیر تن دیگ جاندیق.

آجى بىل لار آرزو چكىپ اوتن لر،

آرمان بىلن باقى منزل توتان لار،

بِتمه دىگ آرزو بىن خالاچى تىللر،

هم بىندىيگ، هم قواندىق، هم ياندىق.

آق يوره گدن، آق يول آچان بىز لره،

بركت ياغدىران ساچاق دۇز لارا،

قربانگلدى پدا بولسون، سىز لره،

دۇشو شوق بادادان آھلى مىز غاندىق.

هم بگندیگ، هم قواندیق، هم یاندیق.

چونکی اوزالداندا برتن دیگ جاندیق.

***

۱۳۷۳ - گنبد کاووس.

حالىچى قىزلار

آلا - دانگدا داراق سىسى سازلاشىپ،

عالمى اُويدييار حالىچى قىزلار.

بويداش لارى بير - بيرينه نازله شىپ،

دورموشا سىرەادياڭ، حالىچى قىزلار.

دارات قىچ لارين چكدر مەسەلر، ياخشى،

چىتىراويمە شىلە ئۇ وادان ناقشى.

داراق نا، سازلاشماز مىن دىيىن باخشى،

شان شەرات دورە ئىار، حالى جى قىز لار.

اون بارماقى دنيانگ، تاپىلماز گنجى،

دۇرمۇشدا، ايليمىنگ اولى قوانجى

ارالىپ، سارغارىب چكىپ كوب رنجى،

عُمرىنى ارە دىيار، حالى چى قىز لار.

گوزلرینگ نورىمدان، نور بىرىپ گولە،

بارماق غانى يىلن جان بىرىپ حالا،

«قربان» شىدىپ دوشىيار بىر حالى يولا،

پوچه‌گی پول ادیار، حالىچى قىزلار.

***

۱۳۵۰ يلمەخندان آق قالا.

۱۳۷۶ (آيديم)

تركمىن خالىسى

تركمىن خالىسى نىنگ وصفين سوزلهسم،

ماخمان دان يومشاقدىر دشەلن يئرە.

تايى بولماز يئر يوزىنى، گۈزلهسم،

بو بىر، بىللى زات در گۇرەدە - كىرە.

آق تامينگ بزهگى كوشك لرينج گوركى،

گوركىنه خايران در، عربى - توركى،

تركمىن خالى سىنىنگ بهاء سنينگ اركى،

مانگا قاسا، برمىن آلتىنه - زره.

جانىم يانىار، ياشىن ياقيان قىزلارا،

باغريم يانىار، نورىن دوكيان گوزلرە،

الله قووات برسىن، سىز، عزيزلىرى،

آلین درينگ دوشگ اديأربگ - توره.

داركومەدە، كورايشىقلى، جاي لاردا،

دو قالىپ دۇرگونلر، يىيل لار، آى لاردا،

قربان گلدى دنيا اركى، باي لاردا،

ارکینگ، قویولماز، گل آسه يوره.

***

شاحیردان حارای

أراز شاحير درد نيرده‌دن؟ نامه دوگون چوزيلمييار؟

چوزيلردن ايام اوتدى، ياقيريلىپ اوژيلمييار؟

منينگ قارا مانگلايمدان، بۇ قارا خاط پوزيلمييار؟

تقدير شيلهآلا - بوله، مانگا يه تدسه قۇرا يار دوست.

يا ايررآگ دوغدييميقان، ياداگيچا قالان لارдан؟

يا تقديرينگ كروهئينه، غانلى تالانگ سالان لارдан؟

يا دوغرىسى بودورموشدا، شور بخت آدين آلان لاردان؟

بىزه اوستم بولا- بولا، ايلأگ، بىلأگ سويره يار دوست.

بودران - آسان من بولوملا، ايزا قالىپ ييقى لانام،

اوزيم كى در كسه كى دن، چارتاراپدان سىقى لانام،

بولار - بولماز آغزى بوشدان، قورقاق آدى داقى لانام.

يئريوزى نىگ بدېختلىقى، دينگە مانگا دىرە ئيار دوست.

سن آغزالىانگ مِنگ قولاغيم- گىچە گوندىز شانگلا ياردوست.

بىز تأسەسِىگ سانى يوق لار، هۇل بىرزات دىپ گنگلە دوست.

أراز پالان- قربان پىمان، كىرلر- كورلر تانگلا ياردوست.

قدىرىنگ لاب گولىن يولجاق إل بارمانقا چويىرە ئيار دوست.

ماحال - محال گولکیم تو تیار، تقديرینگ بولوب يورشينا،

من يير آغیر يوك داڭ آخىر، اوينىنگ ياب ياسى گىرىشينا،

دۇشمەدىم دوست دۇشمەدىم دوست، بىزىيلەن اديان اورشينا،

يىنگە يالى سالانچاقمى، غضبىيلەن اورەيأر دوست.

سبابلىرى سوکە - سوکە، بىزار بولدوم سبابلىردىن،

اربىدى دە يخشى يۇرۇپ، دادمان قالدىم ثوابپلاردان،

دردىمە درمان آختارىپ، سانگسام چىقىدى جوابلاردان،

قربان گلدى دريا بارسام، قۇرايىار دوست، قورايىار دوست.

***

١٣٥٧/٦/١٣ - مولود آيى.

اینگ سونگقی آرزویم

ايل آردا شيله رأجیگ گوررینگ بار،

آدام سونگقی دِمینگ وقتني، دُوي يار.

حاسّ بتزم کویسہ یار اول دوستِ - یار،

اینگ عزیز گوریان نه گلسین ام دی یار.

مِنْم شول آدام لانگ بېرى دا، نامه،

پورہ گیم کویسہ پار اینگ عزیزیمی۔

گورمه هامومکین دلیل یاتمان ماتاما،

گورمک اسله میان، اوغل - قیزیمی.

سباپی اول مانگا، بارزاددان عزیز،

شىلە عزىز زىدىسم، آز اونگا، هنىز،

عزىز زات بولارمى؟ فراغى مىزدان.

ماتاما باتمانى، گورمە يأن دىيىپ،

تولەجگ بولىارىن سونگقى برگىمى.

يازىب او تىرىن من اورتە نىپ كويىيپ،

أول بىگ انسان دان گىز لاب گورگىمى.

قوى سونگقى سطيرلم بولسون سن حاقدا،

بلكى سطيرلىيم، أوز - راق بولسون،

بلكى بىگە لاى سين، سن قوشان چاقدا،

بلكى سونگقى آقسانيم، آز - راق بولسون.

قوى سونگقى آرزويم، سونگقى ديله گيم،

بىر اللهجان، سنگ قاپىنگدان بترسىن،

قوى!، آجى - سوېچى دن دىنىپ قولاغىم،

منى بىيىگ - فراغى ما، يە ترسىن.

شوندا، آرام تاپىپ توپراق قويىندا،

دinarsىن من بولار - بولماز كولىپ دن.

أُوتىلمانى يالان دنيانگ أُويىندا،

غانارىن من بىيىگ لره اولىپ دان.

***

تاپیلماز

هر کیم اوز يازىغنى، اوزى بويون آسما،

يازيقسىز، يوز اُودا، يانان تاپیلماز.

انسان دىين، يالى قورحاق يالى اوينالسا،

دنيانگ عشر تىيدان، قانان تاپیلماز.

گناهسىز يانماسا، گنالىنگ يئرinenه،

اويون بارى گلىسه ديانست سرينە،

درده دگمىز يىتسە اينگ يوقار اُورنە،

مسجدە، محرابا، يانان تاپیلماز.

میدام يانىپ گلىشى گناهسىز، اودا،

يەتىشىن تاپىماديم، مىليون لار دادا،

بىلەر ئاگ سوزله سنگ سەن كافرزادا،

ايلىه جانى يانيان، جانان تاپىلماز.

قربان گلدى سوزله حقىنگ كلامىن،

آلمان لار گچسىن لر اولار سلامىنگ

حق شولارمى؟ آزاد اتسىن غلامىن،

نوكرسىز، كىيزسىز اعيان تاپىلماز.

***

١٣٦٩

بىلدىرمائىز

يادا، دويغى سنى بىلدماز
ياغا، ايغەسىن بىلدىرمائىز.
عقلە بزەنن انسان لار،
ياوىز گونى چىن مردان لار،

بولار بیره‌گ - بیره‌گ دن داش،
دوستدان اویکه‌سین بىلدیرمأز،
چاپیشار - قیریلشار بیل لار،
قیزناق - بیکه‌سین بىلدیرمأز.
اولایسا، سوزله‌منر يالان،
شاھیر، غایغى‌سین بىلدیرمأز.

نادانلىقدان، دوغان قارداش،
بئرى گلسه جورمارد يولداش،
آغزى، آلاشان آقمق ايل لر،
قارا چادرلى، غىلغىل لار،
عَقلا گُورا، آنگلى بولان،
قربان گلدى عَقله دُولان،

***

«آيديم» | ۱۳۷۷ كاووس گندب

(آيديم)

بايلى ياخشى سن

سايلان اوغورى اراز گلدىنگيول لرى،
ايل قلبىنه سينگن بايلى باخشى سن،
ساخى باخشى بولوب سايرار دل لرى،
ارقاداغى، اهلى تركمانايلى لرى،
ايل دردىنىنه يانان بايلى باخشى سن

حرمت لانسىنگ ملى اقانىنگ كارينگ،
ايل باخشى سى بولان بايلى باخشى سن،
باڭرا باسيپ منگلى قىزنيڭ زارينى،
التيينا برمە دينگ تركمان تارينى،
اوترشىنگ يوز باخشى جايلى باخشى سن

چبار بیلن باغا گیره‌ن يالى سىن،
استادىلغا يە تن بايلى باخشى سىن،
پورلى سارا قولاق گرەن يالى سىن،
بابا قىبرپاتابرهن يالى سىن،
شورتا سوزلى، گولر يوزلى باخشى سىن

گورەن خيران گورمە دىگلار ارمان دا،
يورەگ لرە سينگن بالى باخشى سىن،
قوشا تارا بايdagىنگ ماوى اسماندا،
چك دوتارىنگ إلخام السين «قربان» دا،
ايل القىشىن الان بايلى باخشى سىن.
***

١٣٧٧/٩/٣

خالدىنىي(خالدىن سنان)

گيدان كرامت، خالدىن سنان.
أول بىيىگ انسان مسيح دن نشان.
تركمىنگ چولىند اوئان بير نغمت،
أول خالدىنىي، كرامتى، كأن.
بارزاد دۇنگىيپ دور، نە فضىلىت سىن؟
اينام ميزباردر اى بىيىگ انسان.
عاشق لار اوچىن بال شىرىن قىندر،
سنگ قوجاغىنگدان يوق غىرى مakan.
گورىبلىنگ گوزىنە يى تى اووق سىنگ،
اى خالدىنىي - نېرى لرە، سان.
سنگ دمىنگ درمان دىر ارە درداشى،

بۇ تايىي نيرە؟ كيم كاء أول ياتان؟
كرامتلى نېى، أول نې آتانگ،
گوزلرینگ قاماشار ياتان بير حكىم،
بىر «اودى» فۇوالاپ چكسەدە مەختى،
عيسى دان قالان بىر حاقىقات سىن،
أول أودى گومن خود يقىنت سىن،
سانگا عشق تاپان باشى بلندىر،
مۇيدلانگ اوچىن حقيقى پىندر،
تارنجىيىگ بزەگى حق نېى سىن سىنگ،
عصر لار، نسل لر بىر سانگا باق سىن،
عيسى مسيح نگ، يۇزىيگ نىنگ قاشى،

عقل هوش گيدير كرييم زمان،
كرامتي حق، عدالتى، كان،
خالدبن سنان - خالدبن سنان.

آزادى

دینگه ترکمن دأل ده دُنيا منّتدار.
بو گون قدرلايان أولى ملت بار.
ينگه بيلمان قالدى سن دى أگرادي،
غانلى قامجي، ئاليم لاري قىلدينگ خوار.
دُرلر ساچدينگ سُوره لردن - آيه دان،
سن يالى آزادا، يالان دنيدار.
پراغى دأل دُوريينگ سونماز چراغى،
مازارينگدام بير عاجايىپ كُنبد بار.
آدينا دونه بىن، ايله آرقاداغ،
 يولوب بريانگ جنت دن بير قيزيل نار.
شايادر ديوانينگ خود بويidan باشى،
بو گون دنيا شەرتىنگا، قوانيار.
بىرى گون - بىرى آى گون به گون اوزار،
المدام زاردرىن، زار، ينه زار،
قارى ملا، دولت مأمد آزادى،
گورئن نگىز گورگى دى حاسرات آزادى،
أون يدينجى عصرىنگ كولپتى، دردى،
آغزا آلاليق دُوريينگ قايدوسىز مردى،
«واغظ آزاد» بىلن ايلى أويادان،
بلند ديرسينگ داغدان، أومغىر غايادان،
سِندن يەدگار دير، بىيگ پراغى،
قالحاق در آدینگىز عصر لار باقى،
اون سونگام آزادى، آزادى بير داغ،
«بەشت نامە» نگ قىلىار توقاط گوونى چاق،
عرفان يوزىگى نينگ يالدىراق قاشى،
پاي خاسىنگ زىنتى، سحر گوز ياشى،
آق توقاي دا ياتير بير جفت مازار،
قريان گلدى آلقىش دغانگىزى زار،

***

۱۳۷۹ تهران بزرگداشت آزادی.

مسکین قلیچ حقدا:

کم سین مه شاحیر!

بولمانی حالتانگدا «زِر» دیپ دُوریم،
دانگی ریپ اول دورینگ بیلینی اوریم،
تازه‌دن تور کمنه بر مسکین قلیچ.

گوردینگمی؟ گوریانگمی؟ مسکین دآل مشنگ،
دوشینیان ایل گونه مدام بال مشنگ،
ایر راگ تانا مالی، بیر اقبال مشنگ،
یانگادان تور کمنه بیر مسکین قلیچ.

بولسا- دا شاحیریم، او ز دورینگ الهنج،
بو گون کی دوریمه اولاقان قووانج،
قوانیانینگ کوپ دیپ ای مسکین قلیچ.

بیر نظرینگ، آيلا دوین کی شُورچوله،
یانگادان دوغوران، عصر یاریم گیچ،
آق تو قایا دییان دونان در گله،
گلزاره دوند هر رای مسکین قلیچ.

***

ترجمه فارسی کم‌سینم شاحیر

تولدی دیگر

زمان زور و دوره زر است،
فریادی آمد ... از نسلی جوان،
فریاد کشیدی! زمانت گر است،
یک قرن و نیمی پس از آن دوران،
کو مسکین قلیچ، که شاعرمان؟

تولدی دیگر، طلوع، فجر را،
فریاد زد اقبال، خوشاب این حال،
دیدی و می‌بینی، پایان هجر را،
اگرچه طولانی، سالهای سال،
این مسکین قلیچ، این شاعر تان.

تحمل این دوران اگرچه سنگین،
با فریاد شادی به سنگین گوشان،
اگرچه دوران، دوران ننگین،
به امروز بنگر به سیلی خروشان،
این مسکین قلیچ، این شاعرمان.

نظری بنما بر دشن مغوم،
گلزار است امروز توهمند خیلی زود،
اندیشه‌مدار، نزارت مظلوم،
همان آق‌توقای، همان برهوت،
گلزار خواهی شدای مسیکن قلیچ.

برترین شعر و برترین ترجمه شناخته شد.

(آیدیم)

تورکمننگ ايلى

آصلی تورکمن ايلین تاناين ديسنگ،

چاکسيز وپالى در دوغديق واطانا.

ديانتين ساتماز، خاميني سويسنگ،

غايدوسيز، قارشى در وطن ساتانا.

آچيق در قاپىسى، چين مىخمان بولسانگ،

جومارد در دوستليق دا بار يوغين آلسانگ،

آرقاداغ درؤ ياوىنر گونى، خورقالسانگ،

ياغى در، بىغىرات ايش سىز ياتانا.

كرامتلى ايشانلى در، خوجالى،

ناموس جانگ گرچگلى، دانا قوجالى،

بركت بىريان نعمتلى، چولى،

آچيق بير ساچاق در هر بير اوتهنه.

دوتار - قىجاق بىلن سايراسا، دىلى،

مونگ نقش دوره يارھنالى الى،

قربان گلدى شىلە ادرمن، ايلى،

برمن ساق و سولدان هر قول آتانا.

***

(آيديم)

تركمىنگ يگىتلرى

ايلينگ، گونىنگ آلقىشنىنگ اىهسى،

اولكامىزىنگ يكىتلرى ساغ بولسون.

ياسى - ياسى يئرىنده، تۇرى - تۇرى ادیان،

تركمىن صحرانگ يگىتلرى ساغ بولسون

سین اىدىنگ ايشلىرى، نە، آد اوچىن دىر،

دىلىم لال گوزلرى، نە، زاد اوچىن دىر،

أسيپ گليانلره، بير، ياد اوچىن دىر،

اولکآمیزینگ یگیتلری ساغ بولسون.

آغیز ماره کەلنگ، اونگوندە دورەن،

اینگ عزیزلرینى، سووشدە، برهەن،

DAGLAR YALI BASHIN, ASMANA, GEREHN,

ترکمن صحرانگ یکیتلری ساغ بولسون.

سیزه ساغلین بیلن، قۇوات اسلەیان،

اوستن لىگ، اوذاق ياش، ساغات اسلەیان،

قربان گلدى، پريادى بىلن، سىسلەيأن،

اولکآمیزینگ یگیتلری ساغ بولسون.

***

آيديم لانگ باري راديو گان و توي لاردا آيديلىپ دور.

١٣٧٥/١٢/١٨ - پنجاهمين سال روز سالگرد تولدم.

(آيديم)

توركمـن بـدوبي

توركمـن بـدوبي نـينـگ تـاريـفـينـ دـيـسـمـ،

چـمهـ سـنـدـهـ، عـربـ آـطـيـ سـانـ گـلـمـزـ.

بـهـاءـ سـيـنـاـ آـلتـيـنـ - كـومـيـشـ، دـرـقـوـيـسـمـ،

آـزـ گـلـرـ بـهـأـسـيـ آـصـلـاـكـأـنـ گـلـمـزـ.

مـيـدانـ لـارـداـ، سـوـنيـيـپـ - سـوـنيـيـپـ قـاـچـانـداـ،

بورـگـيـتـ يـالـيـ قـانـاتـ يـايـيـپـ اوـچـانـداـ،

تـۇـۋـەـلـىـ دـىـكـ تـۇـزاـپـ، آـراـ - آـچـانـداـ،

بىلدام كىيىك، دىنگەسندە، يان گلمز.

ياوиз گونى سىنگ، آرقاداغىنگ در،

دوغان - قارداش يالى ھۇوندارىنگدر،

بىلسىنگ بۇ دىنيادە گنجى، بارىنگدا،

سووش گونى، بدولى دن غان گلمز.

قربان گلدى بدو آطىينگ، هايباتى،

ميدان لاردا، لر زان سالار، غايراتى،

بوگون دنيا دولوپ اونونگ شەراتى،

بىدون اوزگە آط، جاناجان گلمز.

***

۱۳۷۵

(آیدیم)

ترکمن گوزى

يار گوزلرینگ وصفين ديسىم،

يئوره گىيمە، او لار، سالار.

گوندىز يانىپ - گىچە، كويىسم،

باق دىقىم چا، جانىم آلار.

جرەن گوزى، سويمەدىم من،

ما ووى گوزە، كويىمەدىم من،

قارا گوزدان، دۇيمادىم من،

گورمه دىگ آرماندا بولار.

قارا گوزلى، ترکمن قىزى،

تۇتاش دردېنگ اودا بىزى،

قورقىان گورسىم، قاراگۇزى،

بىرسەددسە، غانا، قالار.

قربان! يان سن گولرى يۈزە،

بالدان شىرىن، شىكىر سوزە،

عاشق بولسانگ قاراگۇزە،

مِدام خوشلۇق يەلى چالار.

***

مسکین قلیچ در

بو یاتان مازاری یونه کی گورمانگ،

اولی آدام یاتان در کم بهاء برمانگ

طهارت سیز، توهیر سیز قولانیا بارمانگ

یاتان عارف مُلّا مسکین قلیچ در.

مسکین قلیچ لاقامی در، مُلّانینگ،

مسکین بندھسی اکن، قادر اللہ نینگ،

بندھسی بولمان در، زرینگ طلّانینگ،

یاتان غریب مُلّا مسکین قلیچ در،

مُلّا قلیچ آدی، اولاد، پرزندی،

مونگ شُکر مازارینگ جایی بله ندی،

زیارت چینگ کوپدر، راختیات ایندی،

یاتان شاحیر مُلّا مسکین قلیچ در.

غريب قربان گلدي حرمت لا، حقي،

يادامان، يادا اديپ آيت لار اوقي،

سننمنم قالجاق در شوجاغاز، باقى،

باقى منزل توتان مسکين قلیچ در.

***

۱۰ / ۷۰ / ۱۳۷۳ مازاري تاپيلاندا - كاظم خوها.

بیر سویجی گیجه

گیجه یاری، کوچأمیزدە بیر یگیت،

«دلبرانی» عجب زارین، هنگله یار.

گورسم بیر یگیت دل دس دنگ بر جفت.

زارین هنگی، دوستی عجب دینگله یار.

اولار گچیپ گیدی، من قالدیم درده،

بر زمان باردي آخر خیال لار سرده،

سویگی دن ینگیل مه گ آغیر میش مرده،

بیلغلا دیم، بیغلا سا، آدام ینگله یار.

بیغلانیمی، دینگه بیلدیز لار، گوردى،

اولار کوب گوره نمیش بیله بیر دردی.

آيىدمارىس دىپ يىلدىزبارى سوزىرىدى،

أولى آدام يىغلاسا ايل گون گنگلە يأر.

گنگ گورمانگ سويىگى دن يىغلاماديق آز،

سوىگى نگ سونگى قىش در دينگە أوجى يأز،

سوىگى دن دورەن در مقام، آيدىم ساز،

قرىان گلدى يازجاق، گىچاڭ سونگلە يأر.

***

١٣٧٣ قىش.

إلى باش ياشيمدا، يتمىش دن آقاراق ياش أولى (پيشكىسون) هنارمندلر بىلن قدرنامه

برىيلىنده قوشدىم.

يىتمىش ياش

«بىيگلرىنگ بُويون اوچەمگ ئىب». كىيىكچە بولمادىق إللى دن سونگرا. نەنگ حورمات قوپىاق ميوهلى باغا، كيم باقايىلدى ياش اولا غنفرا. يۇوش - يۇوش دوراب باريارىگ - طرە، آتالار دأبىندان بولوپ سيق گۈرئە، پىرنىڭىزدە اونگات - كارنىڭىز اونگات، عمر قوشيانگىزسىز، قىرىلىق عمراء. گوبەنگىز ھنارىيلن، بوغلان لار، آرمان مانگا، بولوت، بىر قار اومرأ.

«كريمشاھير» آيدىيار: «بىيگبار - بىيگ»، بىر آغساقنى هيچ بىلدىرماز يوزكىيىك، آق آشىن برهەن سونگ بولاردى آقا، گويە ساتاشانلىن بىيگبىر داغا، بوگون سىاب بللى كورە - هەم كرە، قىدردىين زادى گومىلىپ، يئر، دوستلار يىتمىش ياشادىسىنگ بىر اونگات، خدايا بو دوستلانگ ايشىنى اونگ-ات، يخشى نىيت، يخشى ليقه، دوغلان لار، يىتمىشە يە تمانه، ايشبار اوغلان لار،

***

پىشكىسot دىيپ قىرانگىز اوچىن ساق بولونگ.

١٣٧٩/١/١٢ - گىندكاوس.

(دگىشىمە قوشى)

سويدبها، (قالىنگ) «مەرىيە»

کِجه وَأَنْ چَگَمانَه دورَت مِيلِيون گَرَّگ.
کِجه وَأَنْ چَگَمانَه دورَت مِيلِيون گَرَّگ.
سويد بهاءسى منىنگ لال إدیار دیلیم،
کِجه وَأَنْ چَگَمانَه دورَت مِيلِيون گَرَّگ.
نرمایه دِر چکیان يوکینی ایلينگ
کِجه وَأَنْ چَگَمانَه دورَت مِيلِيون گَرَّگ.
قالینگ دیپ ایليم تاپدی بیر توتوش
کِجه وَأَنْ چَگَمانَه دورَت مِيلِيون گَرَّگ
سويد بهاء ديهنده من دونگیپ دُريان
کِجه وَأَنْ چَگَمانَه دورَت مِيلِيون گَرَّگ.
دِيشمده قاتقات لاب گوگ مونگلیگ گوريان
کِجه وَأَنْ چَگَمانَه دورَت مِيلِيون گَرَّگ.
قیز گناه سیز، من پاخیردا قدرت يوق،
اویلن جکله، اویلن مه کده صحبت يوق،
آق ما يه نیله سین بولماسا، پولیم،
دوشی نرمی؟ ایليم دیايسام قالینگ،
نرمایه دا چوکر، بولماسا پولینگ،
پولیم يوق ياش أولى پولیم يوق پولیم،
ياشيم قرقه يتدى ياش اولى يه تیش،
هاچانه گیدمهلى بیله بیر، گیدیش،
شاھیر قربان گلدى آلتىمشە باريان،
دورت ميليون باش ميليون، ميليون لار گرگ.

***

قهرمان قیز

دانشگاه علوم پزشکی مازندران-دا، بیر ترکمن قیز ملی ترکمن لباسی بارادا، جوابکاره

برهئن سوراغى و آلان جوغابى.

«قرمز كونيک و باش اورتمه اينگ دوغرى حجاب در.»

ق.آهون بر

قىزىم يامان دردى آرا آتدينگ سن،

آتمالى يئريندە، آتمالى اُوقىنگ.

بىرچ توتان دردىمە، دردىنگ قاتدینگ سن.

آتماسانگ اُقىنىڭ يانار - سىنگ حقىنگ.

بىر گزءەگ آسمازلار، آسماسىن قولاق،

ايکى - اوچ، يادامان آتى برسن اُوق.

داما - داما دوليار آخرىر هر بولاق،

قرمىز كونىك دألمى سىنگ غانىنگ قوقنگ.

قرمىز كونىنگ قىزىم بايلغىنگ بارينگ،

يقهسى بىگرەلى، اُولى، هۇمارىنگ،

أول سينيڭ ميراثىنىڭ حق يەدگارىنىڭ،

آلاجا يوللارى، نشانىنىڭ - كوكىنىڭ.

كوك داماردان تو توب اسلەدىنگ حەقى،

چاقلاماندى سن دن بىلە بىر چاقى،

دم دىدا دىدى: درسى نگى اوقى،

بۇدا بىر جوغابدا، دوغان لار باقىنىڭ.

فۇاندىم تر كمنىنىڭ — قەرمان قىزى

باشلاسانگ بىر يولى، تو تىلار اىزى.

نورانا قىلدىنگ سن بوسولان يوزى،

چاقالانگ بارينا، قەرمان داقىنىڭ.

***

(مسكين قليچ حقدا)

أورهندىم

دۇوۇر - دۇوۇر دآل دىپ، دۇرمىش دان نالاب،

أوتورما اوئىنگەدە، اوزىنگى دالاپ.

إينگ يخشى زات لارى، ايليمه حالاپ،

يازمانى، أورهندىم، مسكين قليچ دان.

قاراشمادىم، سىرپاي بىرسىن، شغريما،

آغرام بىردىم، او يكەنىمە، باغرىما،

قۇيىمىسا سادا، دۇز گىن منى، او غريما،

دۇزمائى، آورەندىم، مسىكىن قلىچ دان.

ياندىم، يانان ايلينگ، آغىر دردىنه،

قۇاندىم، ايل دەبار، مىرىدىنگ مىرىدىنه،

چىم گلەم دە «گۈگۈپ» دى يۇردىنه،

دۇزمائى، آورەندىم، مسىكىن قلىچ دان.

دۇزدىم شىرىن جانى، ايل دوزەن يېرددە،

درمان بۇلجانق بۇلۇپ، «يىكەجە دردە»،

اولكەلر ياناندا، غانبىلەن قۇردا،

چۈزمائى، آورەندىم، مسىكىن قلىچ دان.

مسکین لىگدە، مدام باشىمدىگ تو توب،

انسان ياشاب، انسان لار يالى او توب،

باتاي سامدا، چۇقلۇ گۇنشدى باتىپ،

گىزمانى، أورەندىم، مسکين قلىچ دان.

شغريت دريادا، گامى دن قاچىپ،

غالا با إل أورىپ، قۇل لارىمى آچىپ،

إسىم آيىپ، زوردان كىناره گچىپ،

يوزمانى، أورەندىم، مسکين قلىچ دان.

آغىز يولدا، دۇگون لردن، دۇگونه،

دۇش گلىپ يەتشدىم، بۇ يخشى گونه،

چۈزمانە، گوچىج گرگ، بۇغون - بوغونا،

چئزمانی، اورئندیم، مسکین قلیچ دان.

گئرەش دە بىقىلىپ، يارىش دا قالىپ،

بۇلار - بۇلمازلاردان، دۇرلى آد آلىپ

پېرىم مسکين قلیچى، يادىما سالىپ،

أوزمانى اورئندىم، مسکين قلیچ دان.

ديدى: بىيىگ عارف، أوز شاھىرىم أوز،

غايىغىرمان اوقدا، غايىغىرمانى ياز،

تركمنه، مونگلرچە، شاھىر، نىھآز،

يازمانى، اورئندىم، مسکين قلیچ دان.

***

گنبدکاووس شَهْرِ نینگ انجمن شعروادب تور کمن بولیمی نینگ أغضاسی.

شهریور ۱۳۸۱

«قیغاهه‌م یاشاسانگ گُول بولوب یاشا،
ناز محمد پقه با غیشلایان:

ینگه سیز توی

(۱)

عاشق‌لار کروهندن ینه بیر رانر،
حاطار‌دان او زیلیپ آرانی آشدی،

(۲)

روباغی قیسّاما، من غزل یازان،
بوگون‌الدن بریپ آرزی‌لی اینگ،

(۳)

سوییان میزینگ چوکلی گونشی یاشدی،
ناز محمد سویجک‌له‌بیز، سوییاک‌له،

(۴)

انسان آیرالیق‌نی، داغ‌چکه‌بیلمان،
آرمان با غتینگ با غتین قارایئر قوچدی،

(۵)

«ایل شاحیری» نه چوت داسن، سان داسن،
دیری‌لیگده در دینگ پایلاشان تاپمان،

***

همه‌لهر دیره‌نیپ، یاتمانی، داشا
«یاش رو باغی یازیجی قاقا آمانی»

کیم دیسی‌اردی حاضر آغاج آط می‌نر؟
صحراء یانار دیه یانار - داغ یانار.

منگ با غیمام دگدی بیر الهنج خازان،
شغریت دنیامی قاپدی بیر توزان.

بیر بیلدیز گوچه‌ن‌لین گوزل‌ردن قاشدی،
نه پیدا، سویگی میز حددنم آشدی.

چکیان دیر عصر‌لار داغ‌دان دیک‌انسان،
گولجه‌گینگ، آل‌جا‌قینگ، بول‌جا‌قینگ بولمان.

ارتیرس‌نم «نازی‌جانینگ» یان داسن،
حاسرات‌دا، یان‌غین‌دا، مونگ آرمان

«گبده کاوس شهری نینگ انجمن شعر و ادب - تورکمن بولیمی نینگ - اعضا سی»

«قربان گلدى آهون بر»

۸۱/۶/۲۸

ترجمه به ترکمنی:

نام شاعر: علی اکبر ابراهیم زاده - نام شعر: طغیان - نام کتاب: فرامیراب به فارسی

صفحه ۵۱

ترجمه ترکمنی شاعر قربان گلدى آهون بر

برای «توی جان باق» و غم جان کاهش - بخاطر نیم قرن همدلی - رفاقت - صداقت

به رهبر قزاق‌های ایران

جوشغین

بولوت چالیشیار،
پائینده یاغیش.

گرگن تولقى نىپ،
تىتى چوغوش.

گىجانگ چەتىدىن،
غۇزغۇزنىار تۇپان.

شىلە باشلانىار،
درامانگ، انسان.

سۇ آيەسىندە،
سولىyar ياش جنان.

هوشىندان گىدىيار،
باقيلىق سونىيار،
شۇلەنگ تأمىزى
(باي جان) سىنگ انىڭ،
ياشاجىق، قىزى.
(توى جان) دوستىمېنگ،

اون اوچ ياش قىزى!!!
حاضر كوب ايردى،

ياقمانا، بىرى .....
ياقدىنگ لابىزى .....
ياقدىنگلابىزى ...

بهاار ۱۳۷۸

شعر تقدىمى بى رئيس جمهور محبوب «خاتمى» عزيز. (بە بەهانە هفتە دولت)

چون خاتمی رئیس جمهور

چُون خاتمی رئیس جمهور،

بَر خادمان، دُوران امروز.

أُمّت سراپا، پرشور،

هر جمله‌اش، درمان امروز.

گفتگوی، تمذن‌ها،

بهترین نسخه، بر دنیا،

«مخالف»!، مانده ای تنها،

مُستکبران، گریان امروز.

با اصلاحات، بُنيادين،

با عزم راسخ، پولادين،

شكوفان، اقتصاد و دين،

ایران زمين، رضوان امروز.

«قربان گلدي» كُن إطاعت،

إطاعت، مُقدس، طاعت،

اماما، ادامه، راهت،

از رهبرى، فرمان امروز.

***

شهریور ۱۳۸۱ گندکاوس - تركمن صحرا.

برای انقلاب اسلامی ۱۳۵۶-۵۷ شمسی

آزادلیق

آزادلیق! من سنی ایردن تانادیم،

یخشی تانامغینگ آنگساد دآل اکن،

چاقاراق قام هجیگ لامده حروفنگ،

باشنگ «آ» میش، سونگنیگ بولسا «دال» اکن.

اورتا مکتبده بیر گون کلاس-دا،

استاددان سورادیم آزادلیق نامه؟

چپ چگامه بير شابادى چكدى ده،

اول ماشيق جرمى بو يردى شامه.

شوندا، اون تورت ياشلى اوغلان بولسامدا،

آنېق دۇيدىم تاناماغىنگ قىن اكن،

شاباد در، توتساق در حتى اولمگام،

سانگا إل تاپمانه اولى سين اكن.

بۇتىن قىنچى لىقىنگى بويىنوما آليپ،

شىرىن بولايىسا بى قدر، جانىم،

چالىشارىن تا اولىنچام يولىنگدا،

جان بىرىن ابد بىرمن ايمانىم.

آسمان دأكى دورنالار در كاكى ليك،

اسلئيأر سنىنى داغ دأكى جرهەن.

نهنگ انسان بولوب سويمالى منى،

چونكى شيرين درسنگ شيرين دن شيرين.

آزادليق! سندە در اركىن ياشايىش،

اوزاق-دا، دوزاق-دا سنى تانارين،

ُودا- گۈزە قوروسالارهم، منى،

آزادليق اواد دىيپ گۈزە يانارين.

تانا دما جاق بولوب گۈزىم أوى سالار،

تانا رين- تاپارين آزادليق سنى،

اوازىنگى قولاغ بىلن إشدريين،

سن آمان قال قوى كراتدىسينلر منى.

ايшлиاي-ايшлиاي آختارارين آزادليق

ايکى قولاغىما قورچىن قوى سالار،

آيرايلىماز سنگ چاقالىقدان چىن يارىنگ،

باشدان آياق خامىن دىرى سۇى سالار.

آمانا گتريپ آهلى دشمانىنگ،

بلند اواز بىلن سنى سلايرىن،

ديليم كسىپ تىم يئرە گومسەلر،

گورددە آزادليق سنى ايسلايرىن.

گوردن قىزىل لآلە بولۇپ دورأرين،

آزادلىق اولدى دىب دشمان سايراسا،

اولىمى در شول اھلى دشمانىنگ

گۈل يايغانىم، ايل آرادا يايراسا.

***

گىندكاوس- آزادلىقا چالىشيان گون سرىمىزه.

«يادگارلىگ»

اجەمینگ وصىتى

- اجم جانىم المدا آيداردى:

ايکى آدمى ابد آلقىشسىز قويما.

نچه حرمت سیلاق ادسنگ ده بالام،

آزدر قوزیم آلقیش لامادان دُویما.

: بیرینى آتانگ لين حرمت لا قوزیم،

أول سنگ قولاغینگا اذان آيدان در

بیرینى ام اجنگدان اگسيگ سايماغىن،

گوبىكىنگ كىندر يووپ قايدان در.

***

گورنيار

«سېل ادالىيگ بوجەھانى ...

جەھاندا نالر گورتىار

بىك بىنالار گورتىيار «مختومقلى فراغى»

«سېل ادالىنگ بو جهانه»

جهاندا گىڭ زات گورنىyar.

آتلار يولىن، يتىرەن

آغزآلا، ايلات گورنىyar.

ناكسىلدەن نسخە آلان،

ايلىكىنە فتنە سالان،

آدام بارى سۆزى يالان

بىر توتابار بىر ذات گورنىyar.

حلاٽی - حراما، قاتان،

بويidan باشالايه باتان،

آبرايىنى پولا ساتان،

گيدين بى غيرات گورنيار.

بولاشىب بو گون زمانه،

پأليمىز دوندى، يامانه،

آرمان گلمانى آمانه،

شر ايشلر آنگساد گورنيار.

حقدان يه تن در اوzinه،

عقل يتمىز كوب سوزينه،

قربان گلدى نىنگ گوزينه،

فراغی اُستاد، گورینار.

***

أراز عيدي ١ / ٤ / ٧٢ شمسى

شيرين آرزو لار (قىزلا را - آرزو)

اون يدى - اون سكىز ياشدا جوشماسا،
نأكىله شاحير دان قوشغى قوشماسا.
نأكىله بولمانگ سىز شاخيرام جوشار،
سىز يالى بأڭلە قوشغى لار قوشار.
سىز شاديان ياشانگ باغتىار قىزلا ر،
ارك ده سىزىنكى، اختيار، قىزلا ر،
سوىيگى ده سىز نىكى، شىرين دىر سوىيگى،
حوكمان يورگ تى دن قوپىمالى دويغى.
آصىيل اول سوىيگى نىنگ أكۈنجى بولماز،
ھىچ هاچان يورگ نىنگ ياقىنجى بولماز.

شىرين آرزو لار مىز جوشا گىل بوگون،
هاچان جوشمالى بور جىحون تك جوشىب،
جىحون تك جوشمالى ايلكى شاحير دير،
شىرين آرزو لار نىگىز بتمه گى اوچىن،
بىز قورى آرزو دا گچن مىز بس در،
دورمىش دا - سىزىنكى دوران ام شىلە،
سايلاپ سچىنگ يورنگىزىنگ سوبىننى،
يئنه يېرى يېرىدى سوېيگ بولاي سانگ،
يورگ تى دن قوپان دويغى چىن سوېيگى،
حقىقى يېرى عشقە يورگ بىرەن لنگ،

***

تركمنگ سازى

چيقماز سينگ يادينگдан ترکمن أوازى
مۇدام قولاغينىڭدا، ترکمنگ سازى،
أولكە - ألكە سوكىپ بالاسين بارلار،
ترکمننگ أوازى - ترکمن سازى.
«گلرمن»دە گلچىگلرە قوانار،
ترکمننگ أوازى - ترکمننگ سازى.
«غرييم»دا، غربىخ يوركى داغلار
ترکمننگ أوازى - ترکمننگ سازى.
قرىلسا گرچىگلر أواز لار قالار
ترکمننگ أوازى - ترکمننگ سازى.
«ياندىم»نده مایادان بىتىر بۇز لار
ترکمننگ أوازى - ترکمننگ سازى.
هانى «آلتىن كأسە»غان يالى بادا،
ترکمننگ أوازى - ترکمننگ سازى.

يدى دريا، يدى داغى آش سانگدا،
اولكانگدان آيرىلىپ يادا چاش سانگدا،
وطندان داش لارينگ دردىنى زارلار،
وطن أويىندانى، عمرلىيگ خوارلار،
«داش قالدى»دا، داش قالان لارا يانار،
«وصالىنگدا» وصالى لاردان قانار،
«داغ آرمان»دا، آرمانلى لارا آغلار،
«آندمان»دا آرزولارا بىل باغلار،
«گوگ دې» مۇقامدا، يادىنگا سالار،
«تشىيد»دە بار كۇيىن آرىنى آلار،
«قرق»لارينگ قرقىسى داغم سازلار،
«آزادلىقى» بىلن كونگلىنىگى ياز لار،
قربان گلدى «دىليم قرق»، «استادا»
دنگ سىزدىر، تاي سىز دىر بوتىن دنيادە،

***

١٣٧٥/٢/١٨

کویسه يأن

كِم سى نىپ سِرەدىان هر يىل آسمانا،

گوچىپ گىدن قارلاواچ لار، گلىيارلر.

هاچان گلر باقى بهار، ايرانا،

دورنالارينگ زاري باغرىم دىلييارلر.

مداما، گويزىيالي پاصليلانگ بارى،

گلمه يُوق، گيدرمە در دورنالانگ كأرى.

يۇومارىن، گوزىمى گورمان ديدارى،

ايله قربان، ايل دردېنگى بىلييارلر.

اولى - كىچىنگ دىليندە در آدينگىز،

ياتساق - تورساق چىقماز سىزىينگ يادىنگىز.

ياقیب - ياندیرسا. دا هجران اودنیگیز،

ياشلى گوزلر، سیزه قاراب گولیارلر.

بولماسا آدینگیز، تویونگ زینتى،

ياسچا. دا بولماز ال تویونگ قمّتى.

كەجهوھىر بىر آيلانىپ كىندى،

اوبا - شهر سیزه حُرمٰت قىليارلار.

***

۱۳۷۸ - ایران گنبدکاووس

فراغى حقدا

- بىزەم قوشغى قوشياق فراغى حقدا،

- بىزەم سُحبىت آچياق فراغى حقدا،

كوبزاد اوقياب گچياڭ فراغى حقدا،

دینگە بىلىانىمىز، فراغينىڭ آدى.

بىلدا، اوچ - دورت يولام اوبىشىپ چاشياريس،

هر يول لىبلن مىزدن جوشوپ داشياريس،

كأته - كأته حىّدن - چەندن آشياريس

دینگە بىلەننىمىز، فراغينىڭ يادى.

قوشغى مىزام هىچ كىم كى دن، كىمى يوق،

پكريمىز، آنگرىسى يوق - چەنى يوق،

ايشيمىزەم اونگات، آصلامىنى يوق،

نأمه بيليانيميز، فراغينگ اودى؟

نأمه بيليانيميز، فراغينگ أودى؟

پريادى، يانغىنى، دردى ھابهاتى؟

نأمه بـلـلهـنـيـمـيزـ، فـرـاـغـىـنـگـ دـادـىـ؟

يوق ميقان فراغينگ اوزگە بير زادى؟

فراغى پريادمى؟ يانغىن مى؟ أودى مى؟

يا بير قورى يايран شهرات مى؟ آدمى؟

يا بير خازينامى؟ عاجايپ زادمى؟

ايليم اول توركمىنڭ آزاد ذوريادى.

جانیم یانیار سیزدأکی بار ایمانا،

ذهینه - اخلاصا، صارپا قویمانا،

باردیر قدرت بیزهٔ تورکمن دیمانه،

عاریب‌لاردى تانادالینگ استادى.

قوانیارین نامه دیسم بار سیزده،

عرفان-دا، عروضدا، دأل سنیگیز ایزدا،

دینگه یوقزاد آغزی بیرلیگ در بیزده،

بیرله‌شیگ-بیرله‌شیگ فراغینگ دادى.

گینگ جهانینگ گیدن ماوى آسمان‌نیندا،

بیرله‌شیگ بایداغی يارلان بادیندا،

آغزی بیر ایلاتینگ کونگل شادیندا،

شۇدور ميقان دىيىان روخىنинگ شادى.

***

١٣٨١/٣/٧

گىبدكاوس شهرىنинگ انجمن شعر و ادب توركمن بولىمىنинگ ياشاولى شاھيرى

واغضاسى

سويىگىنگ قدرتى

ناظارىندا - اوتوزبأش يىل يانغىنى،

سويىگى كوچه سىنده، سؤپا، س. يەنېپ.

كوشەت مەلى بولدىم، غالقان غالغىنى،

أوتوزبأش يىل، أۇقىسىندان أۇيانىپ.

بىلغىرىشى- دا، شۇل يېل لارىنگ بىلغىرىشى،

باقىشى- دا، شۇل باقىش، آلىار ھوشى،

آق آلقىمام- آق قارقرق چەنگ قىشى،

ھم ياندى - ھم ياقتى، يئۇنە أۋىيئىپ.

- توى توپىيانگ اونگ بولسون دىهنىمى دۇيمان،

گۈز اونگونە گىلدى، بىر وقت قىپىمان،

«سوىيگى» !!! سن نە قدرت ساق بولام دىمان!

شۇل سرەتدى گۈلۈپ، سۆيە دايانيپ.

أۇتۇز بأش يېل سونگرا، ايلكىنجى كلام،

ايلىكىنجى لاق آتما، ايلىكىنجى سالام.

شاھىر قربان گىلدى! مونگ دىسنگ تامام،

سویگاً گویجینگ يەتمز، كؤسەنەمە يانىپ.

***

١٣٨١/٦/١٥

إجانگ حورماتى

إجهلرینگ، آق ساچلارى،

پريشتهلنگ، آق قانااتى،

دوكيل مهسين، گوز ياشلارى،

دوكىلسه آل، آماناتى.

إشدىم بير توپار، گلين،-

بير پريشتهنگ، تاپمان ديلين،

باغلاپ بركتلى، إين،

آليار، حق گچمز نالاتى.

سيزده يوقمى؟ إجه - آتا،

بىله - بىله قىليانگ خطأ،

عمر لايه - آتا - آتا،

بُوكر اول شمشاد قامتى.

بولارسینگىز آق ساجاجە،

پۇزدان - نازدن گچە - گچە،

گوز ياشينگىز سەچە - سەچە،

آرزو لارسىز آغاج آطى.

قربان گلدى دن نصىحت،

قولاق قۇيۇن جايى جىت،

إجا قويوب بولماز قىمت،

يانىپ يازدىم بوياش خاطى.

***

۱۳۸۱

ياشلارا

نصيحتم سىزه ياشلار،

چىم كىن دورانى سورىنگ.

دەمىنگىز، ارە در داشلار،

آلتمىش نىڭدا غەمىن گورنىڭ.

ايگىنە گۈزلى، اينچە يولى،

گچمهلى دىرى يوکىنگ دولى،

سەرە ساپجا، ساغى - سۇلى،

يوزىنگ اوغرائىدرمان دورىنگ.

قىمت - قىمت پورصات باردىر،

آز - كأن، تالاشنگزا زاردىر،

چين مردانا دولت يردىر،

بىر دورانلى دولت قورىنگ.

بولقى سىز، يىكار ياتاندان،

قاچىنگ غلّاج لاق آتاندان،

گۈل عمرى يەله ساتاندان

آرچالارا، چودە اورىنگ.

قربان گلدى عمر يەل دير،

جۇانلىق بىر قىزىل گۈل دير،

سولاندان سونگ سىزە بىلدىر،

اربدي ده، ياخشا يورينگ.

***

١٣٧٠ قيش

(روباغي حقدا)

كىچى جك سيناق

(1)

شahir عُمر خيام! آتانگا رخمت،

روباغي يازماق دأل، دورشينا زحمت.

آنگساد يالى چاتاي ماقي چاربندى،

يوقا! خيّام هېت اکن چىن هېت.

(۲)

لالەلر، ھۇدىلر، نامە سویجى ھىنگ؟

سپايى روياخىنگ آوزى عجب گىنگ.

يانغىن - محبىته يوغىرى لان ھودى،

اونكى سونگ گىنگ بىلن غانىنگ بىلن دىنگ.

(۳)

دینگلاپسىيگ دۇقۇز آى انه غارنىندا،

سونگام سالانچاق-دا، انه باغرىندا.

ياتمالى يئرىنده ياتىرار، ھودى،

اویادمالی یئرده جارچی اور نیندا.

(۴)

سن می یین ایچیپ سینگ بیز کویزه گوزلأپ،

میخمانه بارینی پگمه یگ، ایزلاپ.

بیز هنیز کویزانی تاپمان انگرۂ یاس،

گورمی یین ایچای ساق نه ننگسی بؤزلاب.

(۵)

یولینگی کوپ شاحیر سیناپ گوروپ در،

هر کیمینگ ایشی دآل گردن گریپ در.

بولی بر «قربانم» غزلینگ بیلن،

سندن اونگ کوب شاھير دينگيپ دوروپ در.

***

٧٨/٤/٢٠

هُنار

هُناره باش قوشان عاشق يادألى.

چين عاشق، چين دألى ييلگين شولدولي.

اونگ ظاهرى دألى اسلهگى أولى،

هر دألى - تلبهدين، هنارلى بولماز.

تولقين أوريپ گليان جوشغين دنگيزدر،

يورهگى، يىنىسى، دولى مانگيزدر،

گور اوغلی نسلیندن، آصلی اُوغوزدر،

بۇ نسل دن، آيرى، إنرلى بولماز.

سازاندا چالىپ دۇر مۇقاممى ياساز؟

دونگون آياز اراپ گىله يالى ياز.

جۇش ساز اندام جۇش سنه بىر آز،

آيرى ايلده شىلە، دوتارلى بولماز.

مۇقام دألمى؟ دۇرمىشى، دۇرموش اديان،

بىزەم بارىاس ولين، مۇقاما يەتمان،

عاشقمى؟ دألىمى؟ سازى اويندمان.

شۇنسىز قربان گلدى هيچ بارلى بولماز.

***

(مرءەدخانا باغشلايان)

گۈيداغىنگ گلى

بىلەپ بولماز، يالان دىيانگ ايشىنى،

«يانداق گۈلأپ او تىر باڭل سولوب دۇر.»

آجال چالىپ پالتىيالى، دىيشىنى،

باڭل لرى بىر او جىندان يولوب دۇر.

مەدانە أرلەينگ، بىلەنى بو كوب،

بال يالى گونىنگە، آوى سىن دوكوب،

من دىين شاهلارينگ كوشكىنى يى قىپ،

لولى يالى، عار - ناموس سىز گولوب دۇر.

إِينام سِيز در، وَپاسِيز در، رَحْم سِيز،

عصر لاردان آنگ آلساـ دا، پَهْم سِيز،

دَأْلِي دُنيا، دَأْلِي يالى وَهْم سِيز،

اُزْ دِيهنى، اُزْ إِسْلَانى بولوب دۇر.

بِير گون دوست بولان بُور بِير گون دِه دوشمان،

كوب عقل دار گچدى ديلينه، دوشمان،

اوندا نه اقرار بُور، نِه ده بِير پشمان،

گرگ عِزِيزلىرى سايلاپ آليپ دۇر.

آلیپ آیدیم - سازینگ، آرقاداغینی،

باغبان سیز قویوب آیدیم، باغینی،

یئرەگلرە باسیپ تاغما، داغینی،

آیرالیق مۇقامىن آرمان چالیپ دۇر.

هانى؟ گوگلنگ اوغلى سونغاتىنگ يارى؟

جان بىلەن حورمان لان قىجاجق - دوتارى،

قربان گلدى زارلاپ اول وپادارى^۱،

گچن شاد گونلرى يادا، سالىپ دۇر.

***

^۱ - وپادار : مرە دخان گلىي داغلى بىر غريب ھنارمندىنگ مشتاقى .

عَجَب زامانه

باغت نира باريانگ؟ كوله اوسي رانا،

بايليق نира باريانگ؟ تدريم سورهنه،

بَگليگ نира باريانگ؟ زورديپ دورهنه،

ايليم گوريڭ، عجب زامانه گلدى.

بدباغتلىق كيمينگ كى؟ بلند باشلى نگقى،

غريبلىق كيمينگ كى؟ عقلى بوشلى نگقى،

دوغرىلىق-دوغانلىق بيل سرخوش لينقى،

گور باش آياق بولدى، آياق باش بولدى.

پۇل بىلن باغانلىرى سايراييان دىيللر،

دۇل بىلن دىنگ بولدى نه گۈزىل گوللر،

جورماىاردىق ياد بولوب مەربان ايللر،

آقماق لار او تورىپ عقل لار، گولدى.

مېخمان چىلىق ايل اىچندە ياد بولوب،

گولر يوزلر بوجۇن، سارالىپ سولوب،

ناموس جانگ باطىلانگ باغرىن غان آلىپ،

يانداق لار گوگەرىپ، باڭلەر سولدى.

آنالان سو زلرى يىگە يىگ بولدى،

يالان دنيا ناما ردار بىلن، دولدى،

قربان گىلدى ظلم باغرىنگى دىلدى،

ظُلم باقى قالماز، كيم باقى قالدى.

***

۱۳۵۴

اسلهلىم

آرزو اوجاقيندا، اوئرتهنيپ كؤيىپ،

فاقالارميز آرزو چكىپ گچندر،

چاقالارميز يانماسين دىپ آرزودا،

آغزى بيرليگ، اركىن دوران اسله گىم.

آرزو حاسراتيinda، جۇرەئىپ، يانىپ،

آنالارمiz آرزو چكىپ گچندر،

ياشلارىمiz كوىمه سين دىپ آرزودا،

آيدىنگ دۇرموش، آيدىنگ دوران اسله گىيم.

آرزو سالغمىندا، يانىاپ كؤسەنىپ،

بابالارمiz آرزو چكىپ گچندر،

يىگىتلرمiz يانماسىن دىپ آرزودا،

گوزل دورموش - گوزل دوران اسله گىيم.

آرزو آتاشىندا، عصرلار بىشىپ،

انھلرمiz آرمان چكىپ گچندر،

گلىن-قىزلار كوىمه سين دىپ آرزودا،

باغتلی دۇرموش - باغتلی دوران اسله گىم.

آزادىقى آرزو ادip گچىدى ايل،

آبادلىقى آرزو ادip گچىار ايل،

ايلىم- گونيم يانماسىن دىپ آرزودا،

آزاد دۇرموش - آباد دوران اسله گىم.

***

۱۳۵۹

(آيدىم)

أدارين

دؤدی منینگ پالتايالي ديشيمى،

آلدى منينگ غازانجمى، ايشيمى،

عجيزلىگە برهن اهلى گويجىمى،

عجيزلىكىمى ادارىن من ينهدن.

(تازه گل دك دوغارىن من انهدن)

عجيزلىگ درمنىڭ اوپىمى يىقان،

عجيزلىگ درمنى هر قاپا ديقان،

قرقيما يتمان كام بىلىمى بۇكن،

عجيزلىكىمى اودارىن من ينهدىن.

(تازه گل دك دوغارىن من انهدىن)

هوسداريم، هُووَانداريم، قاچيران،

دولتىمى، اقبالىمى، اوچيران،

آرمان بىلن نچە بىلىم گچىرەن،

عجيزلىگى اودارىن من، ينهدن.

(تازه گل دك دوغارىن من انهدن)

قربان گلدى قواتىمى اوپىشىرىپ،

داغدا بولسا عجيزلىگى سوپىشىرىپ،

دمىر بولسا، پولاد يالى دىش اورىپ،

عجيزلىگىيمى اودارىن من ينهدن.

(تازه گل دك دوغارىن من انهدن)

***

ترکمننگ میراثى

ايندىكى چاقالار، ايندىكى ياشلار،

نه قولپاقي بىلر، نه دە قالپاقي.

اونگلرىنده قويisanگ قورقىدان ھاشلار،

شۇ نامە؟ دىيىاسانگ بىلمز تلىپگى.

ياد- دان چىقىپ بارىyar يوق زاديمىز،

سوراسانگ بىلمزلرىدىشىلگى نامەدەر.

توركمىليگىن قالىپ بارىyar، آدىمىز،

بىلمز داشلىق نامە، ايشلىنگ نامەدەر.

«چوقاي»، «چاريق» آيلانايىن آدینگا،

البته يخشى زات، ورنى - كتابى.

قرمیز دونيم يه تىلمەسە، دادينگا،

ارتە اؤدادپ بولماز، بىگ خطانى.

«درتى» دىشلىرىنه دىگەدىيگ ياشلار،

غاراض تۇوبي گورسە آش ميقان دىير.

«يارما» ايىيپ گىجه ياتمادىق باشلار،

«يارما»- دا بىر حىلى ايش ميقان دىير.

پىسىسىقلىق چۈرەگە سارى ياغ سىنگن،

آيدىلmasa نىردەن بىلسىن أو ماچى.

تمدىرىينگ باشىندا بىر كۈكادىنگن،

«كِ» ديمان كأنگ بىر تامدير آغاچى.

بۇ باراداسىز گناڭار دألىسىنگىز،

بىز يازىقلى آيدماندىرىس سىزلىرە.

دورموشىنگ شەدىسىز مثلى بالسىنگىز،

آچىقلايىن قولاق قويسانگ بىزلىرە.

قديم - قديم زامانلاردا بابالار،

بىر ياشاندا، چاقا قولپاق ڦوئى يارميش.

سيلاقسىز مىش قولپاقسىزجا چاقالار،

قولپاق ساچى بارچاقالار سۆپيارميش.

اور پەھم نگە دىم بۇرمى سىنده،

«سامورائى» نگ كل سىنى گورەن سىنگ.

سېرىقلى كله نىنگ خوددىه سىنده،

أوزىن ساچا خايран قالىپ دورەن سىنگ.

شۇ ساچا اى بالام قولپاق دىيرلر،

بىر قولپاقى بەزاب يوزىيل ساقلانىار.

مانگلاي ساچا جانام قالپاق دىيرلر،

قالپاقادا حورمات قويىپ حاقلانىار.

«تلىپگە» آتالار ناموس دىيرمىش،

«بوخور تلىپگ» تلىپگلر يىنگ يخشىسى.

شونگ اوچىنام قوواڭ يىلن گىرمىش،

ياش اولى - ياش كىچى - مۇلا - باخشىسى.

«دىشلىگ» نگورىينگى دىسنگ سوېجىدر،

باللى جىفىنگ ايلكى دىشى چىقاندا،

پاتراق سەچىلياندر، پول در سوېجىدر،

واخ آيدمالى بولدوم پاتراق حاقىندا.

پاتراقا، ياد دىلده ذرىت دىليليار،

پوفك چىقىپ اول ھم قمىت دان قاچدى.

كأته اود- دا كباب اديپ اىليليار،

بلال آدلى انه دىلە يول آچدى.

«چوقای»، «چاریق» قدیم کوشینگ آدی در،

اوز دورینده کوویشلرینگ کووشیدی.

چوبان لارینگ شىندم گرگ زادى در،

آرمان اولام تارىخ اىچره قۇويشىدى.

«درتى» حقدا گوررینگ بىرىم ياش لارا،

قدیم سارى ياغا آتىلىان، توۇبى.

بىشەن وقتى اىسى يايىرار داش لارا،

خورشىز-دا بولسا قۇويى دىر قۇويى.

دانه آشا «يارما» دىيلىيار قۇزىم،

«يارما» اىين اوzac گىچە آجىقماز.

بىزە گورمان گچدىيگ اى قارا گۈزىم،

گورمه سگده گۇۋىن - قارىن اوچىيگە مز.

تامدىر آغاج «كىسەوى» در بالالار،

«أوماج» سارى ياغا دوغرا لان چورەگى.

بار بىلەنىمى آيدىپ بىرىدىم جانا لار،

حاضرم كوپى رأگ آيديان لار گرەگى.

قربان! بى ساقلاى لىنگ آصليمىز نامە؟

آنگرى مىز «اوغوزلار» آصلى مىز توركمىن.

آصلى نگى بى نىنگە، باغرىنگا ياما،

غانىمىز، قوقىمىز، نسلى مىز توركمىن.

***

رمضان آیینینگ برينچى سلالىگى

۱۳۷۳

ایران - مشهد

سایت تاریخی فرهنگی ادبی

www.turkmenlerbirlesigi.jimdo.com